Кадыр Абакиров

12+

АДАМДЫН АСЫЛ ОЙЛОРУ

Кадыр Абакиров

Адамдын Асыл ойлору

«Автор»
2018

Абакиров К.

Адамдын Асыл ойлору / К. Абакиров — «Автор», 2018

Ыйык китептер Тоорат, Забур, Инжил, Куран жана Мухаммед пайгамбардын осуяттары учкул сөз эмей эмне. Алиги касиеттүү ыйык китептеги Сулайман пайгамбардын «Накыл сөздөр», «Насаатчы китеби» азыркы күндө да, келечекте да эч убакта таасирин жоготпой турган, колдон түшпөс улуу китеп экенин баардык кы-лымдын ойчулдары жазып жана айтып келатпайбы. Бул өлбөс-өчпөс улуу китептин кээ бир касиеттүү сөздөрүн улуу жазуучулар өз китептерине баш сөз кылып алышкан.К.Абакировдун китебинде ошол чыгармалардын шапатасы уруп турат. Бирок автор алардын таасирине жетеленип калган эмес. Кой маарап, жылкылар кошкуруп, атчан келаткан малчылардын кобур-собур үндөрү чыгып, кадимки кыргыз турмушунун элесин бе-рип, байыркы бабалардын өчпөс үндөрү угулуп турат.Негизи «Акылдуу болуш үчүн он китепти окуп чыгуу жети-шерлик, ал эми он китепти табыш үчүн миң китеп окуш керек» – дегендей, алдыңыздарга сунула турган бул китеп окурмандардын бардык катмарына сунушталат.

© Абакиров К., 2018
© Автор, 2018

Кадыр Абакиров
Адамдын Асыл ойлору

сөз

Автор көп жылдан бери ушул китептин үстүндө тынбай эмгектенип келген.

Албетте учкул сөз, асыл ойлор адам баласы жаралгандан бери эле пайда болуп, айтылып окулуп келе жатат. Аларды улуу пайгамбар, кеменгерлер, акылмандар, эл жетекчилери жаратып келген.

Ыйык китептер «Тоорат», «Забур», «Инжил», «Куран» жана Мухаммед пайгамбардын осуяттары учкул сөз эмей эмне? Алиги Сулайман пайгамбардын «Накыл сөздөр», «Насаатчы китеби», касиеттүү ыйык китептерден.

Алар зыркы күндө да, келечекте да эч убакта таасирин жоготпой турган, колдон түшпөс улуу китеп экенин баардык кылымдын ойчулдары жазып, жана айтып келе жатат. Бул өлбөсөчпөс улуу китептин кээ бир касиеттүү сөздөрүн улуу жазуучулар өз китептерине баш сөз кылып алышкан. Ушул китептер жарык дүйнөгө кандай жаралды деп ойчулдар тамшанып, баш катырышат.

Ал эми Будда, Талмуд, Кытай элинин улуу ойчулдары Лао-Цзынын, Конфуцийдин, Индиянын ченемсиз улуу уулу Дж. Кришнамуртинин, Будданын, Дхаммпада өтө ыйык касиеттүү осуят сөздөрү эмне деген кенч жана керемет. Бул чыгармаларын улуу ойчулдар ондогон жылдары жазып келишкен экен. Кыскасы бул китептерди окуган адамдардын жан дүйнөсү тазарып, бийик Көкө Теңирге жете түшөт. Ойчулдуктун ыйык касиетин ушул чыгармалар аркылуу алышып жана чагылдырышкан.

Бул китептер адамга жан дүйнөнүн рухун берип, алардын ички кереметин көөнөргүз кылып азыктандырат. Кээ бир өлкөлөр ааламда кайсы китеп улуу жана кайсы адам улуу деген сынакты өткөрөт экен. Ошондо касиеттүү «Куран» китеби ар дайыма биринчи оорунду ээлеп келген. Ал эми ааламда биринчи адамдын аты ким десе? Хасирети Мугаммед Пайгамбардын аты аталат. Ушундан эле билүүгө болот, Касиеттүү «Куран» китеби адамга азык болуучу акылман сөздөрдөн турганын баамдайбыз. Хазирети Мухаммед Пайгамбардын хадистери эмне деген керемет кенч. Аны тамшанып кайра-кайра окуй бергиң келет. Тарыхта далай улуу китеп деген чыгармалар мезгили келгенде жок болуп ушул китептер гана калбадыбы.

К. Абакировдун китебинде ошол чыгармалардын шапатасы уруп турат. Бирок автор алардын таасирине жетеленип калган эмес. Кой маарап, жылкылар кошкуруп, атчан келаткан малчылардын кобур-собур үндөрү чыгып, кадимки кыргыз турмушунун элесин чагылып, байыркы бабалардын өчпөс үндөрү угулуп турат. Бул чыгарма касиеттүү кыргыз топурагында жаралган. Албетте, бул китепти жаратуу үчүн автор көп эле түйшүккө батты. Кайра-кайра оңдоп, карап чыкты.

Ушул китеп мындан мурун окуучулардын терең катмарына сунушталып, айрым жылуу пикирлер айтылды. Автор чыгармасын дагы бир сыйра карап чыгып сыдыргыдан өткөрдү. Мындай китепти жаратуу өтө оор кээ бир ойлор улам-улам кайра кайталанып калышы ыктымал. Же, айрым ойлор башка ойчулдардын ойлоруна окшошуп калышы мүмкүн. Асыл ойлордун баардыгы эле элде айтылган ойлор, бирок аны автор кагазга түшүрүп, башкача иштеп чыгып, окуучуларга тартуулап жатпайбы. Бул ойду кытайдын улуу акылманы Конфуций да айтып чыкпадыбы.

Негизи акылдуу болуш үчүн он китепти окуп чыгуу жетишерлик, ал эми бир китепти жазыш үчүн миңдеген калың-калың китепти окуп, башкача жаңы ой жүгүртүү керек деген-дей. Эми учкул сөздү же жалпы эле китепти окуунун өзүнчө эоежеси бар сыяктанат. Окуучу китепти жөн эле окуп койбостон, анын кереметин жан дүйнөсүнө сиңирип алып, аны түгөнбөс рух кылып, турмушунда пайдаланыш керек. Ошондо китепти окуунун көркү чыгат.

Кыргыз элинде көрүнүктүү жетекчилер чыккан алардын эмгеги элибиз үчүн чоң үлгү жана түгөнбөс рух. Улуу өлкө жетекчиси И. Раззаковду ким билбейт. Анын учурунда өлкөбүз өнүгүп- өсүүнүн чоң деңгелине жетти. Анын бир кереметтүү учкул улуу сөзү бар «Сен таза болсоң, мен таза болсом коом таза болот». Ушул сөздү биздин кийинки жетекчилер эсине салганда мындай армандуу окуялар болбойт эле го. Кээ бир бийликтегилер дүйнөлүк улуу чыгарма, океандай кенен, ырдын генийи «Манас» китебин жана дүйнөлүк улуу жазуучу Ч. Айтматовдун чыгармасын окуган эмес экен. Ошол үчүн аларда Ата Мекендин улуулугун бил-бей, ар кандай ыплас нерселерге тебелене дуушар болуп, уяты чыгып жатпайбы. Улуу китеп-тин бар экенин билбей калуу канчалык арман. Аларды эч ким оку деп кыйнабайт, алардын жан дүйнөсүндө Мекенди сүйүү руху такыр ачылбай калып жатпайбы? Жана элдин алдында оокат, байлыктын кулу болуп, элди унутуп мүлк чогултканга кирбедиби. Элге бата албай чет жакта жашап жатпайбы.

Автор бул китептин атын бир канча жолу өзгөрттү. Ал көп жылдары педагог болуп иште-гендиктен « Педагогдун асыл ойлору» деп атады. Андан кийин «Адамдын асыл ойлору» леген ат берилди.

Эми биз айрым учкул сөздөргө токтоло кетели. « Акыл алтындан артык, бирок алтын табылгыс байлык», Бул учкул сөз эмне жөнүндө түшүнүк берет. Албетте акыл деген акыл. Адам акылы менен эмгектенип алтынды табат. Чындыгында акыл баардык кезле алтындан артык болуп келген. Акылы менен адам алтын табат, анан ал байлыкка карай аттанат. Дагы бир учкул сөзгө токтололу «Чындыктын жүзүнөн эл үчүн иштеген кишинин өңү көрүнөт, а жетекчинин жүзүнөн чыныгы турмуштун өзү көрүнөт». Бул жерде жетекчи жана чындык жөнүндө сөз болуп жатат. Жетекчи чындыктан тайса, ал жетекчи эмес, жөн эле бир сөлөкөт. Бул жерде бул учкул сөз жөнүндө көп мисал келтерсе болоор эле биз аны токтотолу. Бирок учкул сөздө философиялык ой жана көркөмдүк бпрбы? Алар жок болсо, чыгарма, чыныгы чыгарма болбой калат. Бул жерде «Көрүнөт» деген сөз эки жолу кайталанып жатат. Учкул сөздүн көркөмдүгү кетип кемип кадган жокпу? Жок. Кайра сөздөр чынжыр менен байланы-шып, өзүнчө көркөмдүктү түзүп, кулакка уккулуктуу болуп тургансыйт. Мындай кайталанма көркөмдүк « Инжилде», же, «Алтын китепте» кездешет. Автор ошол китепти терең окуган окшойт. Биз адабий сынчы эмеспиз, жөн эле китеп сүйүүчү окурманбыз. Сынды адабий сын-чылар, адабиятчылар, учкул сөздү изилдөөчүлөр берсе, дурус болоор эле.

Биз эми кыскачалап, айтаар кебибизди айттык окшойт. Эми калган тыянакты ардактуу окурманыбыз өзү чыгарсын.

Бул чыгарма окурмандардын колуна тийип, окуган адамды толкундатып, алардын жан-дүйнөсүн кеңейтсе, биз терең ыраазы болот элек.

Кайсын Кадыров.
Юридика илимдеринин кандидаты

АСЫЛ ОЙЛОР

Акыл алтындан артык, бирок алтын табылгыс байлык.

*** * ***

Адамга акыл да, алтын да керек. Акыл кантип алтын тапканга жол ачат. Бирок алтыны бар адам байлыкка карай аттанат.

* * *

Бал менен уунун айырмасы асман менен жердей. Бал сөз акылмандын оозунан чыккан жылуу сөз. Уу наадандын оозунан чыккан ачуу сөз.

* * *

Ачылышка алып баруучу жол, жан дүйнөдөгү тубаса шык жана талбас эмгек.

* * *

Күйгөн отко үшүгөн адам жылынат, жакшы сөзгө кайгырган адам жылынат, акылман хандын ишине баардык эл жылынат.

* * *

Тынчтыктын энеси – түн, эмгектин энеси – күн. Өмүрдүн уланышы күн менен түн.

* * *

Асманда тийип турган күн жалгыз, созулуп жаткан жол жалгыз, сапардагы жолоочу жалгыз, кыскасы баары эле жалгыз.

* * *

Жашоо – күрөш, бийиктикке умтулуунун, негиси – ошол.

* * *

Мезгил келгенде байлык да жок болот. Бирок байлыкты түзгөн акыл эч убакта жок болбойт.

* * *

Кооз калдыркан жай айын кооздойт, сенин үлгүлүү жашооң, сенин өмүрүңдү кооздойт.

* * *

Акылмандын баарыбызга берген кеңеши баарыбыз үчүн түгөнгүс байлык. Ал баарынан артык.

* * *

Ылдыйдан жогору жак өйдө, жамандан жакшы өйдө, өлүмдөн өмүр өйдө, бузгандан кураган өйдө.

* * *

Жолго чыгаарда аба ырайын байка, аба ырайынан да минген атыңын кайратын байка, атыңан да жаныңда бараткан жолдошуңду байка.

* * *

Бийликтин башталышы жана аягы болот. Бийлик ченелген нерсе, ал эми чыныгы таланттын башталышы болот, бирок аягы болбойт. Ал ченемсиз нерсе. Ошол үчүн – ыйык.

* * *

Поэзия – деген сөздүн өзү эле керемет. Бирок ар бир жаралган нерсенин атына жараша заты да болгону керемет.

* * *

Эне деген сөз – чоң аалам. Ал эми ар бир эне өз баласына аалам. Ал эми баардык балага эне болгон ал өзүнчө бир чоң материк.

* * *

Баардык эле сууда, балык болбойт. Баардык жазылган чыгармада жүрөктүн кагышы деле болбойт.

* * *

Ой толкун сыяктуу буркан-шаркан түшкөн элес. Ал ошонусу менен улуу жана кайраттуу.

* * *

Өмүрдү текке кетирбей туура пайдалануу бул да улуу жетишкендиктин бир түрү.

* * *

Ден-соолукта болуп, узак жашоо бул да өнөргө барабар нерсе.

* * *

Сокурду көрбөйт дебе, дүлөйдү укпайт дебе, дудукту сүйлөбөйт дебе. Алардын ар биринин кулагы, тили, көзү болот. Демек алар угат, көрөт жана сүйлөйт.

* * *

Ай жолоочуга кара жолду көрсөтөт. Кара жол жолоочунун барчу тарабын көрсөтөт.

* * *

Унутулуп бараткан күндөрдү эстегиле! Көзү өтүп кеткен адамдарды эстегиле! Бири-бириңерге кылган жакшылыкты да унутпай эстегиле! Антпесеңер жашоонун такыр кайрымы болбой баратат.

* * *

Бийликке жагынып, элге чыккынчылык кылган адам, Ата-Мекенге деле чыккынчылык кылган адам

* * *

«Генийге кара күчүң менен жетем дебе, ага акыл-эс, эмгек, талант кудуретиң менен жетем» – деген артык..

* * *

Гений деле сен сыяктуу энеден төрөлүп, атанын тарбиясында өскөн, башкалarданэч айырмасы болгон эмес.

* * *

Бийликте мындан мурун деле жагынуучулук болгон, мындан кийин деле боло берет. Анткени жагынуучулук менен өскөн адамдар толтура.

* * *

Бир киши өлөөрүндө: «Ушундай дүйнөдөн өтөөрүмү билсем, көп нерсени бүткөрмөкмүн, азыр кеч болуп калды» – деп арманын айтыптыр.

* * *

Оозуңан чыгып кеткен сөз ок, ал ок кайра кайрылып, өзүңө тийиши ыктыммал.

* * *

Көзү ачылбаган билимсиздик, бул жакшы жорук эмес, – ал кайгылуу арман.

* * *

Карыган ата-энеңин сага берген акылман кеңеши ал сага калтырган асыл мурас.

* * *

Жакшы тарбиядан баардык асыл нерселер башталат, жана тарбия жоголбой турган ыйык өнөр.

* * *

Улгайган адамдар: «Өмүрүмдө эмне эмгек кылдым, артымда эмне эмгегим калат?» – деп тынчсызданат алар өлүм жөнүндө ойлонгон адамдар.

* * *

Кээ бир адамдар башкалардан дайыма жаманчылык издеп турат, ал жакшы сапат эмес. Ал армандуу кайгы.

* * *

Талант бийик тепкичке чыгайын дейт, бирок өмүр кыска, чаркы чамалуу.

* * *

Жалкоонун сүйгөн кесиби уйку, андан башка кесипке көнгөн эмес.

* * *

Акын калеми менен, соодагер акчасы менен, жолочу жолу менен. Демек баардыгы өз жолу менен.

* * *

Элдин тагдыры – баатыр да, баатырдын тагдыры – элде.

Алар бири-бирине, тагдырлаш-энчилеш.

* * *

Ар бир адамдын өзүнө ишеничтүү бир эле дарыгери
болот ал – өзү.

* * *

Ар кандай кубанаарлык иштер, терең ой жүгүртүүдөн башталат.

* * *

Жаңгактын мөмөсү ичинде, кабыгы сыртында, кабык сөзсүз мөмөнү сактайт.

* * *

Акылга-үмүт таяныч, доско-дос таяныч, талант-эмгекке таяныч, өлбөстүк өмүргө таяныч. Жакшыга-жакшы таяныч.

* * *

Үй-бүлө тынч болсо, үй тынч, коңшулар тынч болсо, көчө тынч, үй да, көчө да, тынч болсо, анда биз үчүн аалам тынч.

* * *

Атасынан баласы акылдуу болуш керек, анткени ал – кийинки муун.

* * *

Кооздук бул – терең ой жүгүртүүдөн башталган.

* * *

Кубанычтын өңү жашыл, жаздын өзү жашыл, жашаргандын баары жашыл.

* * *

Бир жолдо келаткан үч жолоочунун үч жолу бар, ошондой эле үч жолочунун үч тагдыры бар.

* * *

Падыша же жөнөкөй адам үчүн адилеттик – бирөө, экөөнө эки башка адилеттик жок. Анткени күн бирөө. Жана дагы ар бир адам үчүн өмүр бирөө.

* * *

Бүткөн иштердин көбү бара-бара унутулат. Эл баспай калган жол унутулат. Өлгөндүн изи унутулат.

* * *

Бийиктик бат эле жете койчу тепкич эмес, адам ойлогон ой, түрүп алчу жип эмес, таалай усталар жасаган сандык эмес.

* * *

Максатына жетпей калган адамдар ойлонуу менен таңды атырат, ойлонуу менен күндү батырат. Бирок ошонун өзүндө ийгилик болобу?

* * *

Күндүн артынан түн келет. Түндүн артынан күн келет. Баары эле кайта келет. Бирок өмүр өткөн сайын жашоо сага башкача болуп келет.

* * *

Бир чымындын өлүмү адам үчүн кадимки эле көрүнүш.

Бирок чымын үчүн орду толбос оор жоготуу болгон.

* * *

Жек көрүүдөн жамандык төрөлөт. Башка эч нерсе төрөлгөн эмес.

* * *

Асмандагы күн -бирөө, жалгыз сапар келаткан жолочу- бирөө, жалгыздык өзү деле - бирөө.

* * *

Ач көздүн жан дүйнөсү тар болгон менен аны карап турган аалам ошончолук чексиз кенен эле болгон.

* * *

Ар бир адам ден-соолугун мыкты күтсө болот, аны күтүү өзүнчө бир чоң чеберчилик.

* * *

Чындыкты жалгандан айырмалаш үчүн көсөм акыл керек болгон.

* * *

Өлүм төрөлүүдөн коркот. Өмүр, өлүмдөн эч убакта коркпойт. Ал чындыкка моюн сунат.

* * *

Элсиз ээн жымжырт жаткан жерге ар бир түндө айдын чыкканы чоң кубаныч, айдын шооласынан төгүлгөн нур чоң майрам.

* * *

Ар кандай адамдын тынчын алган кыйкырык үндөр
айлананын жымжырттыгын жутат.

* * *

Тереңди-терең, жапызды-жапыз, бийикти-бийик дейбиз. Ошол сапатынан алар бири-биринен толук айырмаланат.

* * *

Талант адамды издебейт. Адам талантты издеш үчүн жаралган.

* * *

Ийгиликке жеткен адам жеңилденет, ашуу ашып түшкөн адам жеңилденет. Ооруп айыккан пенде жеңилденет.

* * *

Асманды сызып бараткан күн өз жолу менен күндү карап жол бараткан жүргүнчү өз жолу менен кыскасы, баары өз жолу менен.

* * *

Сүйлөөчү сөз болот, сүйлөбөй турган сөз болот. Сүйлөбөй турган сөздү сүйлөп ийген адам уят болот.

* * *

Жашоо чындыгы, турмуш чындыгына жол ачат.

* * *

Өлбөс поэзияны өлбөс улуу акындар жаратыш керек болгон. Ал үчүн чексиз өлбөс эмгек, сүйүү керек болгон.

* * *

Кереги жок буюмдан керектүү буюмдар жаралат.

Ошол үчүн жашоонун кайрымы бар.

* * *

Өткөн өмүрдүн элүүдөн бири гана кайрылган. Ошондуктан өмүр сүрүү өкүнүч.

* * *

Өмүр бир кайрык, эмес миң кайрык. Ошондуктан жашоо бизге сырдуу жана табышмактуу кубулуш.

* * *

Эч убакта түн ичинде карга каркылдабайт. Каргадай болуп жаманчылык каркылдайт.

* * *

Ыр учуп жүргөн куш, саяпчы аны кармайын деген- акын.

* * *

Аары тикендерге денесин сайгылатып, азап менен бал чогулткан сыяктуу, акын дагы толгон тозок менен ыр жыйнайт. Балды адамдар тамак сыяктуу жеп алышса, ал эми ырды адамдар окуп кылымдар бою ырахат чогултат.

* * *

Жакшы кабарды чабандес алып келе жатат, кабар менен кошо адамдардын жүрөгүнө кубаныч кошо келе жатат.

* * *

Тарбиялоодо ата насаат айтуучу, бала угуучу. Экөөнүн көздөгөнү бир жерден чыгышы керек.

* * *

Куш жемди күтөт, адам жакшылыкты күтөт, ал эми айыкпас оорулуу адам эмнени күтөт?

* * *

Жүрөгү таза адамдар чындыкты-жалганга, караны-акка, эч убакта аралаштырбайт. Аны жомоктогу терс каармандар аралаштырат.

* * *

Биз кимди колдосок, алар бизди колдойт. Бир-бирибизге куш кабар жетип турат.

* * *

Ар бир очоктун ээси эне болот. Очок эне аман болсо, үй-бүлө бактылуу болуп, анын айланасында балдар бапырап ойноп жакшы маал болот.

* * *

Мен өзүмө керекмин жана да үй – бүлөмө керекмин, кимге пайдам тийсе, ошого керекмин.

* * *

Өмүр кыска, мезгил да кыска, баары кыска, а жашоодо эмне узак?

* * *

Жан дүйнөсү начар руху өтө төмөн адамдан жакшылыкты деле күткөн эмеспиз.

* * *

Талаада жалгыз даракка аяныч, уяда жалгыз жумурткага аяныч, сапарга аттанган жалгыз туякка аяныч.

*** * ***

Эч бир жазуучу бу дүйнөдө жок нерсени жазбайт, баары эле баягы болгон нерсени көркөмдөп, акылман терең ой менен жазган. Бирок таланты жоктор деле китеп жазган.

*** * ***

Ал өз жолу менен кетти. Мен да өз жолум менен кеттим. Баары эле өз жолу менен кетти. Өз жолун таппай жүргөн адамдар эмнеге адашат?

*** * ***

Мен жол менен басып баратам. Менин айланамда мезгил да токтобой өтүп баратат. Мезгил менен кошо өмүрүбүз кайда шашып баратат?

*** * ***

Бир жазуучунун чыгармасын окуп көрсөм жазгандары мен жазып жиберчүдөй оңой нерсе болуп көрүнөт, а биз эмне үчүн ошол оңой нерсени мурун жазган жокпуз. Бирок ошол жөнөкөй чыгармада өтө татаал мээнеттин жолу көрүнөт. Андан мурдараак биз издеп жүргөн таланттын өзү көрүнөт.

*** * ***

Экөө бар, экөөнүн биринде жок, биринде бар. Жогунда жакырчылык, беркисинде байлык болгон.

*** * ***

Кубаныч, сүйүүбүздү элибиз мекенибизге берели. Ансыз биз бактылуу болбойт экенбиз. Кубанычын, сүйүүсүн элине бербеген жетекчилер элинин байлыгын уурдап алып, ыйык журттан качып жоголгон. Эли үчүн алардын караан- элеси эчак безип жоголгон.

*** * ***

Жаздын таңы атты. Бизди эмгек чакырат. Эми сонун күндөр биздин алдыбызда жатат.

*** * ***

Адамдын өмүрүндөгө көөнөрбөс түшүм, өткөн жана алдыңкы күндөгү эмгеги аркылуу келет.

* * *

Күзгүдөн көрүнгөндүн баардыгы чындык. Анын элеси бурмаланбай даана көрүнүп турганы да чындык.

* * *

Оор заманда шаарыбызда иш таба албаган эч жерге кереги жок адамдар көбөйдү. Айрымдары жашоонун кордугун көрүп, өзүн-өзү жок кылып жатты. Анткени биздин өлкөнү башкарган адам элди жетектей албаган адам эле. Керексиз жетекчи болгон жерде, керексиз адамдар туш -туштан агылып чыга бериши көнүмүш окуя болгон.

* * *

Пенденин көзү өткөндөн кийин жаман сапаттары унутулуп, жакшы жактары калкылдап чыга келет. Өмүрүбүз ошол жагы менен бактылуу жана унутулгус.

* * *

Күзүндө куштар үн салып учуп баратат. Бул үн

коштошуу элесин өзү менен алып баратат. Бизге да коштошуунун күкүмүн таштап баратат.

* * *

Мен эмнени сепсем ошону эгип алам, жаманчылыктын үрөнүн сепсем жаманчылыкты алам, жакшылыктын үрөнүн чачсам жакшылыкты алам.

* * *

Бизге бат өткөн убакыт да керек, жай өткөн убакыт да керек, ошол өткөн убакытта эмне жумушту иштеп чыктык, баарынан ошол керек.

* * *

Күн кечтеп баратат, мезгил өтүп, өмүрүбүз карып баратат?

* * *

Бийлигиң аяктоочу нерсе, мезгил өтүп кетүүчү нерсе, демек баары унутулуп же артта калуучу нерсе. Демек баардыгы армандуу нерсе.

* * *

Кышында жаз бизге өтө алыстай сезилет, бирок аны мезгил бат эле айдап келет. Бизге кубаныч өтө алыстай сезилет, аны деле мезгил өзүбүзлө ылдам эле айдап келет.

* * *

Кеменгерликтин артынан кеменгерлик жаралат.

Акылмандуулуктун артынан акылмандуулук жаралат. Улуулуктун артынан улуулук жаралат. Алардын элге, журтка берилген өлбөс ыйык сыры эле ошол болгон.

* * *

Сенин жылмайганыңан сүйүүнүн өңүн көрөм, ак куунун сүзгөнүнөн сулуулуктун көрөм, май айында торгойдун сайраганынан алтын жазды көрөм, бырыш баскан өңүнөн карылыктын жүзүн көрөм.

* * *

Начар адам кудайды оозанып калса, анын оюна бир жакшылык жышаанасы жылып келген.

* * *

Мүнөзү жумшак жагымдуу ургаачы адамдардын эсине далайга сакталат, аны менен бирге жакшылык сакталат.

* * *

Начар уулдун жаман жоругу жакшы ата-эненин чачын агартат. Ошол ак чачтардын арасында баласы жараткан арман жатат.

* * *

Көкүрөгүндө умтулуу токтогон күнү жашоонун кызыгы бүдөмүк тарта баштайт.

* * *

Астрономдор асмандагы жылдыздарды жоктоп жана түгөлдөп турган сыяктуу, адамдар өздөрүнүн бош кетирген өмүрүн жоктоп жана түгөлдөп жатат. Антпесе, көп учуру текке кетип, убакыт такталбай калганы жатат.

* * *

Ааламда күндө жаңы-жаңы ачылыштар болуп турат. Ал ачылыштарды көрүп адам баласы жакшы жашоого умтулуп турат.

* * *

Кичинекей кызым мени туурап жазуучу болом деп, жомок жаза баштады. Анын балалык күнүнөн эле кереметтүү жомок төгүлө баштаган.

* * *

Адамга уйку да керек, эмгек да керек, уйку жокто таң атпайт, эмгексиз өмүрдү кубаныч аралабайт.

* * *

Бир күн кымбатпы, же бир ай кымбатпы? Бир күндө сонун иш бүткөрсөк ошол кымбат-унутулгус убакыт. Бир айда эч нерсе бүткөрбөсөк ал кымбат эмес, унутулган убакыт.

* * *

Улуу адамдар күндөлүк жазышкан. Менимче ар бир адам өткөн өмүрү жөнүндө эс акылында күндөлүк жазып жүрүп отурат. Анын көптөрү унутулса, кээ бири эсте калат. Адамдын эсинде бир капалуу, бир бактылуу күндөр эсинде калат.

* * *

Уулу каза болгон аялдын чачы аппак, кантип байлык топтойм деген бай соодагердин чачы аппак, улуу бийик тоонун башындагы кар аппак.

* * *

Ишке ашпаган жетекчинин сөзүн угууга караганда саздагы бакалардын чардаган үнүн тыңшоо түбөлүк бактылуу кубулуш.

* * *

Көп таланттар тирүүсүндө сөзгө илинбей өлгөндөн кийин гана бааланат. Демек, чыныгы талант унутулбайт, ал унутулгус керемет.

* * *

Жакшы адамды төрт сапатынан: токтоолугунан, жөнөкөйлүгүнөн, эмгекчилдигинен жана боорукерлигинен билсе болот. Ушул төрт сапат жүрөгүндө болсо, аны жакшы адам деп эсептөөгө болот.

* * *

Жаман адам «жарма бер»– дейт, Арамза адам «арак бер»– дейт,
Байкуш адам «баарын бер» -дейт.

* * *

Кылым өтсө чириген үй кулайт, эскирген бийлик чирик үйдөй кулайт, ушинтип экөө тең кулайт.

* * *

Пайгамбарлар улуу китептерди жазышкан, алар колдон түшпөй окулат. Ал эми акын, жазуучу жана ойчулдардын жазган китептери да, колдон түшпөй окулат. Адамга эмне керек болсо ошонун баары колдон түшпөй окулат.

* * *

Пенденин кыйкырыгын аска-зоолор коштоп кеткен сыяктуу, баатырдын эрдигин адамдар эскерип турбаса, унутулуп калган күн болотЭли үчүн жасалган эрдик унутулса, элге эле уят болот.

* * *

Катаал заманда элдин башына журт башкара албаган пенде келсе, калайыкка эле кыйын болот. Ошол тиранга ким каршы чыкса, ал чоң баатырдык жасаганга тете болот.

* * *

Бири-бирине кереги бар адамдар жолугат. Бири-бирине кереги жок адамдар бетме-бет кандайча жолугат?

* * *

Алыс кеткен жолоочунун качан келээри түшүнүксүз, бош кеткен өмүрдүн өзү түшүнүксүз, биз билбеген нерсенин баары түшүнүксүз.

* * *

Акылмандын айткан кеби түшүнүктүү, эл үчүн берилген жетекчинин иши түшүнүктүү, эмгекчил адамдын келечеги түшүнүктүү.

* * *

Майданга узагандардын кээ бири кайра келбейт, убакыт мезгил өтсө кайра келет, бирок өткөн өмүрүбүз кайра келбейт, жүздүн ону кайра келбейт, маркумду узаткандар кайра келет, маркумдун өзү кайра келбейт.

* * *

Жайында атчан кетип бараткан жалгыз жолочуну жолдошу жок деп айтпагыла, жүрөктө жанган үмүтү–бир, асманда тийген күнү–эки, айланасында улам-улам согуп жаткан учкаяк салкын жели–үч, астында созулуп жаткан кашка жолу–төрт. Демек, ал жолоочу төрт жолдошу менен сапар кетип баратат.

* * *

Койлорго кол салган карышкыр койчуга айтып келген эмес. Карышкыр сыяктуу өлүм-өмүргө кабар айтып келген эмес.

* * *

Эркиндик болгон жерде жашоо, эмгек, өсүү бар, бир гана артка кетенчиктеген иштер жок.

* * *

Көпчүлүк күткөн үмүт аткарылбаса, ал жамаат үчүн аяныч.

* * *

Көз, сезими, жүрөгү курч кыраандар алысты көрөт. Андай сапаты жоктор эмнени көрөт?

* * *

Мага карылык келатканын башымдагы ак чачтарыман көрсөм болот. Өмүрдүн бүтүшүнө канча жыл, канча күн, канча убакыт калганын кайдан барып көрө алам?

* * *

Убакыт келгенде мээримдүү, жакшы адамдарга жолугабыз, жакшы ыр жазган акынга жолугабыз. Алдыда келаткан мээримдүү күндөргө жолугабыз. Аягында жаадыраган жазга жолугабыз.

* * *

Күндүз жетпеген нерсеге түн ичинде жетебиз, өңүбүздө жетпеген нерсеге түшүбүздө жетебиз.

* * *

Эрди-катындын бири-бирине таза болгону эле жакшы. Тазалыктан дилдин тазарганы жакшы. Дил таза болсо, жашоо таза, баары жакшы.

* * *

Жаш чагыбызда өмүр эки жолу берилбей, бир эле жолу берилээрин байкаган эмеспиз. Эгер эки жолу берилсе,

кемчилигибизди оңдоп, мынчалык аянычка чөкмөк эмеспиз.

* * *

Ар бир пенденин жарыгы өзүнө жетет. Жетпесе башкалардан жарык алат. Адам – адам үчүн жашайт деген кеп ошол. Анткени адам бири-бирине керек.

* * *

Чыгармаларым – менин балдарым. Кудайга тобо! Алар жок мага кандай көңүлсүз болоор эле. Кудайга тобо! Аз болсо да, эмгегим бар экен деп, кубанып калам. Кудайга тобо! Адам деген түзүүчү тура, ошол түзгөндөрүм менен көңүлүм эргип, жашоом алдыга умтулат. Кудайга тобо!

* * *

Таланттуу адам оң жагына – өжөрлүктү, сол жагына – эмгекти, жана жүрөгүнө кайратты жоготпой алып келатат жолочу.

* * *

Кечээ күнкү окуя бизден алыстап кеткен окуя, бүгүнкүбүз болуп жаткан окуя, алдыңкы күндөрүбүз боло турган окуя. Демек биз үч окуянын аралыгында жашап келе жатабыз.

* * *

Акылмандын сөзү улуу, анын үлгү көрсөткөн жүрүм-туруму улуу. Демек, бул турмушта бардык жакшы нерселер улуу.

* * *

Адамдар колу менен техниканы, китепти, жаңы ачылыштарды жаратат. Жаралган буюмдар эскирип, адамдар жаңысын жаратат. Аларды жасаган адамдар да жок болот. Бирок алардын ачылыш жасаганы жөнүндө жазылган жаңылыктары кылымдан-кылымга эскирбей оордунда кала берген болот.

* * *

Уруп, согууну, зордуктоону бактысыз адамдар жаратат. Алар ошол жагымсыз кылыгы менен көп пенделерди өзү сыяктуу бактысыздардын катарына кошуп жатат, же бактысыз адамдар бактысыздыкты жаратат.

* * *

Деңиз үстүндө пайгамбарлар кайык айдап баратса, улуу эмгекчил адамдар ага жетели деп чабак уруп баратат. Жээкте аларды эл карап турат.

* * *

Осуятта айтылган пайгамбарлардын болгону да чын. Жер каймактап, жаралгандан бери пайгамбарлар элди, чындыкка, бакытка үндөп келатканы дагы чын.

* * *

Журт самаган адилеттүүлүк болгон. Ошол адилеттүүлүктү элге жеткирген жетекчи болгон. Береги адилеттүүлүктүн шарапатына жыргап өнүгүп өскөн эл болгон.

* * *

Сен чындык, акыйкат тарапта экенсиң. Анда кудай өзүң жакта, кудай сен жакта болсо, жеңиш өзүң жакта.

* * *

Чындык -чындыкты төрөйт, жалган – жалганды төрөйт. Экөөнүн балдары аралашып кетсе да, ак – ак бойдон, кара – кара бойдон калган.

* * *

Жалган ушактын өмүрү жок, ал унутулат, жалган атактын келечеги жок, бул да унутулат, калптын жаны жок, анткени ал да унутулат.

* * *

Китебин чыгара албай бараткан акындын ыры муңдуу, жакшылыкка жетпей бараткан адамдын өңү муңдуу, баласыз өтүп бараткан тагдыр муңдуу.

* * *

Мына тарапка таң агарып, жарыктын шооласынын таралышы башталат. Бир аздан кийин айланага күндүн нуру себилип, тоо-талаага бадырайган күндүн элеси даана көрүнүп сапары башталат. Ушинтип ата-бабам өскөн жерде түндүн эс алуусу аяктап, күндүн жашоосу башталат.

* * *

Капага батчу күн болот, капа унутулуп жеңишке жетчү күн болот. Жеңиштүү эл, тынч өмүр сүрүүчү күн болот.

* * *

Шаардан койдун үнүн угуп айылымды элестеттим. Кой кайтарган балалыгыма жомок экем, аны да кошо элестеттим.

* * *

Согуш болгон жерде коркоктук тез көзгө чалдыгат. Бирок кимдир бирөө баатырдык жаратса, аны менен бардыгы даңктанат.

Эрдиги менен жалпы журт даңктанат.

* * *

Акыйкат, эркиндик экөө коркунуч менен бийликтен бийик турат. Оор кезеңде адамдар ошол экөөнөн жөлөк издеп турат.

* * *

Бизди кудай көрүп турат дегениң жакшы кеп болот. Бирок ошол кебиңдин тууралыгын тарбияң, жүрүш-турушуң жана жасаган ишиң менен далилдөө ишеничти жаратат.

* * *

Ааламда кудай бирөө болгон сыяктуу жердеги чындык бирөө. Эгерде экөө болсо, ал акыйкатка такыр сыйбайт.

* * *

Туулган жерде жар кыяда кетип бараттым. Жар кыяда өткөн балалыгым колун сербеңдетип туруптур. Аны кыя албай далай ирет кылчак-кылчак карап бараттым.

* * *

Бактысыздыкты деле, бакытты деле адамдар жаратат. Бактысыздан кара шамал уруп турса, бакыттан жан жыргаткан салкындыктын шапатасы бетибизди аймалай, кубанычтын демин жаратат.

* * *

Чындык дарбазадан кирип, үйдөгү шайтандарды кууганда, ал көрүнгүс болгон. Демек, мындан ары бул үйдө бакыт кушу уялайт деген бүтүм болгон.

* * *

Деңиз толкун чачып, иштеп жатат. Ай нур төгүп, иштеп жатат. Мен жээкте ыр жазып иштеп жатам. Эч кимдин колу бошобойт, баарыбыз иштеп жатабыз. Эмгектен ырахат алып жатабыз.

* * *

Бала чагымда көл жээгинде өстүм, көл толкунунун үнү эсимен кетпей калыптыр. Энекем мага жомок айтчу эле, ошонун үнү да көл толкунундай эсимен кетпей калыптыр.Жаш чакта жалгыз досум бар эле. Ошонун айткан акыркы керез сөзү оюман кетпей калыптыр. Туулган жерде бир саз бар эле, суудa бакалар чардоочу, ошолордун үнү да, көңүлүмөн кетпей калыптыр.

* * *

Эч кимге көрүнбөй адамга экөө келди. Бакыт жана шайтан. Адам кайсынысын ээрчитет, анысы тагдыры. Бакытты ээрчитип кетсе экен. Аны көрүп биз да бактылуу болсок экен.

* * *

Үй-бүлөнүн эркеги жаман болсо, ошол үй-бүлө кыйналат. Эл

башчысы жаман болсо, бүтүндөй журт кыйналат. Буларды көрүп туруп башка эл кыйналат.

* * *

Пара, акчага адамдар азгырылып кетти. Пара берген киши да, пара алган адам да арам. Пара болгон жерде өсүү болбойт, аны ойлогон адам да арам.

* * *

Бул жердеги адамдарын баары биригип актыкты өлтүрдү. Эми алар кара көйнөк кийип, каралык менен өмүр сүрүп жатышат. Катуу кооптоном, алар эмнени иштегени жатышат.

* * *

Ырайымсыз бийлик, байлык, ач көздүк уялаган жерде чындык менен акыйкат качып, шайтан уялайт. Андай жерди жакшылык кантип уялайт.

* * *

Балыкчылар балыкка, малчылар малына, окуучулар мектепке кетти. Үйдө жалгыз оору менен кармашып кары адам калып жатат. Ажал менен өмүр эки дөө карсылдашып кармашып жатат.

* * *

Алыс жакта жүрүп жылкынын кишенегенин, койлордун маараганын сагындым. Жайлоодо жүрүп ошол сыйкыр үндүн астында чоңойдум. Ошол артта калган сыйкыр үндү сагындым.

* * *

Адам эмгекке тойбойт. Жашоонун көркөм түгөнбөгөн маңызы ошол. Көркөмдүк болгон жерде жашоо аяктабайт. Анын жолу ошол.

* * *

Куштар каякка кетти? Мезгил эмне деди? Алар түштүккө кетти, эми силердин жерде тынчтык жапайт. Анан күз өтүп, тарапка кыш келип, айлананы кар басып, бейкуттук жашайт

* * *

Бири-бирин түшүнсө, ал үйгө тынчтык келип конот.

Үй-бүлөнү тынчтык уяласа ал жерге бакыт кушу келип конот.

* * *

Ата-журттун бир сонун аймагын келжиреген башкаруучу башка өлкөгө берип жиберди. Ал менин орду толбос кайгым. Туулган жерге болгон сүйүүмдүн бир бөлүгүнөн айрылган кайгым.

* * *

Адамдар айтты:

– Даанышмандык каяктан башталат, – деп

– Даанышмандык сенин жүрөгүңөн башталат, ошол даанышмандык башталган жерде таза жана тунук булак шылдырап агып жатат.
– Даанышмандык башталган жерде бакыт жана кубаныч болот.
– Жөнөкөй карапайым адамдар ошол кубанычка жылынып турат.

* * *

Убакыт: Күндөр, айлар жылдар менен эсептелет, ал эми биздин элге сиңирген эмгегибиз эмне менен эсептелет? Жооп бергиле?

* * *

Байыркы сүрөтчү таштан эстелик жасап кеткенин көрүп турам. Мен анын ким экенин билбейм. Бирок колунан көөр төгүлгөн айкөл талнттуу адам экенин көрүп турам.

* * *

Адамдын даанышмандуулугу, жол көрсөткүчтүгү анын кадыр-баркын арттырып, абройун көтөрөт.

* * *

Ар дайым зомбулук, теңсиздик болгон жерде орду толбос жоготуу болуп турат.

* * *

Улуу таланттар улуу эмгектерди жаратып, адамзат пендесин бакытка бөлөйт. Алардын ошонусу биз үчүн чоң ийгилик.

* * *

Кыямат-кайым, запкы жүрүп турган жерде адам баласы эркин боло албайт. Баары бир алар кыямат-кайымды жоготуп, бир күнү боштондукка чыгышат.

* * *

Акыл, талант, ыйман жана чындык жарыкты, караңгыдан бөлүп турат.

* * *

Жаратканым! Адамдардын жүрөгүнө мерес, таш боордукту уялатпа! Алар адам пенделери үчүн жаман нерселерди жаратат.

* * *

Усталардын сонун буюмдарды жаратышы, бактылуу эмгектин жеңиши, ал устанын эле кубанычы эмес жанынагы адамдардын да кубанычы.

* * *

Жакшылык адамды жамандыктан сактайт. Ошондуктан баардыгыбыз жакшылыкка умтулалы! Ошондо биздин алдыңкы күндөрүбүз таалайга жолугат.

* * *

Күзгү жалбырактардын жерге түшүп жатканын көрүп өкүнүчкө баттым. Ар бир жалбырак календардын айрылган барагындай элес берди. Анткени өткөн күндөрүбүз кандай аянычтуу экенин сезип ойго баттым.

*** * ***

Башкаларга бактысыздыкты алып келгенден корком, башка адамдар бактысыз болгонунан корком. Баарынан мурун кудайдан корком.

*** * ***

Жакшылыкты да, жамандыкты да адам жаратат. Жакшылык көп болсо адамдар бактылуу болот. Ал эми жамандык арбып кетсе, күндүн бетин кара так басып, пенделер кайгырган абалда болот.

*** * ***

Бузукулар топтолгон жерде бир жаман иш болот. Тазалык менен ак көңүлдүүлүк көз жашын тамчылаткан кайгы болот.

*** * ***

Жүрөктөр табышканда акыл эс биригип, ал жерде сонун үй-бүлө куралат.

*** * ***

Сүйүүдө бакытка жеттик дегендердин таалайлуу үй-бүлө куралыптыр деп билсек болот.

*** * ***

Бакытты ар бир адам ар кандай түшүнөт. Бирөө бир буюм утуп алса бактылуу болот. Дагы бири чоң эмгек жаратса бактылуу. Демек, бакытты ар бир адам ар кандай түшүнөт. Ар бир адамга бакыт ар кандай жол менен келет.

*** * ***

Досторубуздун арасынан душмандар чыкса, ал ишеничтин кеткени, душмандарыбыздын арасынан достор чыкса, ал – кубаныч.

*** * ***

Улуу тоонун бийиктиги алыстаган сайын көзгө даана көрүнүп, бизди кылчак-кылчак каранта берет..

* * *

Көзү өткөн пенделерди тигиндей- мындай дегенде болбойт. Жакшы жактарын эскерип, начар жактарына унчукпай тим болуу. парз

* * *

Бирөө менден сурап калды: «Сен бакыт кушун кармадыңбы?» – деп. Мен деңдароо болуп, жооп бере албай мукактандым. Албетте бир дагы адам бакыт кушун кармадым, – деп, жооп берген эместир. Жооп берсе ошол адам ким болду экен?

* * *

Адамдар рухий дөөлөт менен байып турбаса, анын акылы мокойт, балтаны кайрак менен кайрап турбаса, анын курчтугу мокойт.Заман ачылыштар менен байыбаса, ал да мокойт.

* * *

Бузукулуктун артынан бузукулук келсе, ал жаман. Бузукулуктун артынан оңолуу келсе, ал жакшы.

* * *

Сапар жүрүп отуруп, бир булакка туш келдим. Булак жагымдуу үн салып, шылдырап агууда. Анын мукам үнү менин ырларыма же жалындаган жаштык чагымдын үнүнө окшошуп турду. Баары өткөнгө окшошуп турду.

* * *

Тоо дайрасы катуу киргенде анын үнү алыска-алыска угулуп, атак даңкка бөлөнөт. Талант даарыган акын дагы ушундай асылдыкка бөлөнөт.

* * *

Асманда жалгыз эле бир күн бар сыяктуу жерде дагы бир эле чындык бар. Эгерде чындыктын эки түрү болгондо адамдарга ал шек жаратып турат.

* * *

Өлгөндөн кийин хан деле, дыйкан деле, бирдей кара жерге койулат. Хан үчүн тиги жакта хан сарай жок, дыйкан үчүн тиги тарапта өзү иштеген талаасы жок.

* * *

Улгайып калганыбыздын белгиси биздин өңүбүздөн,
чачыбыздан, денебизден, сүйлөгөн сөзүбүздөн эле билинип турду.

* * *

Өткөн өмүрүбүздүн элеси биз жасаган эмгектен көрүнүп турсун. Эмгегибиз жашап, өмүрүбүздөн өткөндүн элеси жанып турсун.

* * *

Чыгармачылыктан жолу болуп келаткан адам, аябай жолу болуп келаткан мергенчиге эле окшошот.

* * *

Адам өзүнүн ордун билиш керек, көрүнгөндү ээрчий берсе ал жаңылат. Аны көрүп башкалар да жаңылат.

* * *

Бабалардын басып өткөн жолу биз үчүн улуу тарых. Ал тарых унутулуп калбасын деп, китепти ойлоп чыгарып, өткөн өмүрүн ак барактарга ыр кылып калтырышкан. Бул улуу китепти ойлоп жазуунун өзү эле эрдик жана акылмандуулук.

* * *

Улуулук бизге байлык, мансап аркылуу келбестен, талант жана эмгек тараптан келген.

* * *

Бүткүл элди жалгандык менен алдасаң анын аягы эмне менен бүтөт? Үй-бүлөңү жалгандык менен алдасаң анын аягы эмне менен бүтөт?

* * *

Сүйүү никеге чейин болгон. Никеден кийинки сүйүү жоопкерчиликтүү сүйүүгө айланат. Анткени ал жашоодо чыныгы бактылуулукту, турмуштун дал өзүн аралап кетет.

* * *

Үй-бүлө бул: Ата-эне, балдар, кыздар, неберелер жана башкалар. Үй-бүлөлүк сүйүү бөлүнбөс ынтымактын биримдиги. Ал биримдик жалпы элибиздин биримдиги.

* * *

Кичүү муундар улуу муундардын айткан осуяттарын, санжыраларын, уламаларын үйрөнүш керек. Себеби, ошолордо чоң тажрыйба баштамалардын негизи бар экенин билсин.

* * *

Байгеге отуз күлүк кошулду эле, ошолордун ичинен бир эле акбоз күлүк ашып келип, көптөн берки болот деген ат чабыштын тагдырын жалгыз өзү чечип койду. Ал тагдыр бир эле күлүккө таандык.

* * *

Бир сулуу, акылдуу кыз жаштык дүйнсүн байытат, эгерде ал өз сулуулугун булгабай өтө таза сактаса.

* * *

Коркунуч келгенде, агаң – калтааруу, иниң – сабыркоо болот. Кубаныч келгенде агаң-сүйүнүч, иниң-ишенич болот.

* * *

Эки тоонун ортосунда туруп алып кыйкырам. Жаңырыгым аскалар тараптан угулуп турду. Жаңырыгым – ырларым болчу.

* * *

Бала ээрчитип бараткан аялды көрдүм.

Музоо ээрчитип бараткан уйду көрдүм.

Кулун ээрчитип бараткан бээни көрдүм.

Алардан кийин жолдо бараткан энени көрдүм.

* * *

Таң агарганда кыштактын бир жеринде басылбай балканын үнү угулуп жатты. Бул жаңырыктан жаңы башталган эмгектин добушу чыгып жатты..

* * *

Көк-Кыяга кетчү жолдо турам. Астымда ашуу, бул жерден өткөн ата-бабамдын арбагына бата кылдым. Ашуудан аман ашып кеткей элем.

* * *

Астымда чоң дайра агып жатат. Ал менин өмүрүм. Дайра азыр агып жатат. Анын акпай калчу күнү келет. Ал күн алыспы, же жакынбы аны такыр билбейм?

* * *

Жомоктордо бул окуя илгери-илгери болгон дешет. Азыркы заманда дагы жомоктор жаралып жатат. Ал жомоктордун каарманы биз өзүбүзбүз.

* * *

Адам өзүнүн турмушун жакшы жагына өзгөртсө, ишеним жакшы түшүмүн берет.

* * *

Нике үй-бүлөнүн келечеги. Үй-бүлөнүн мындан аркы жоопкерчилиги.Алардын турмушу андан ары уланат.

* * *

Ата-эненин жан дүйнөсү канчалык бай, кубаттуу болсо, балдарга жашоо ошол жактан агылып келет.

* * *

Жакшы үй-бүлө болгон жерде, бири-бирин аё бири-бирин баалоо, жардам берүү сезими жаралат. Анан барып үй-бүлөнүн бекемдиги чыңалат.

* * *

Айылга карай алыстан топ атчандар катуу келе жатат. Ошол атчандардын алдында боз жоргочон адам келе жатат. Адамдардын баардыгы ошол кишилерди күтүп жатышат. Ал бир жаңылык алып келе жатабы, ким билет?.

* * *

Адамдар асмандагы жылдыздарды жердеги болуп жаткан азап-тозокторду билбейт деп ойлошот. Жок алар жердегилердин баардыгын көрүп-билип турушат. Адамдардын бирибирине чачкан азап-тозокторун көрүп-билип, жылдыздар кайгыдан түн ичинде кайып жоголуп жок болуп жатышат.

* * *

Тарыхта жеңилбей турган төрт эле нерсе бар: талант, мезгил, мейкиндик, жашоо. Адамдардын ырларынын көпчүлүгү ушул төртөөнөн куралаарын туюп билдик.

* * *

Биз улуулукту жер титиреткен бийлик жана байлык аркылуу, келет деп ойлогонбуз. Жаңылыппыз, улуулук, талант жана эмгек тараптан келатканын көрдүк

* * *

Адамдар акыл жана эмгек аркылуу атом, водород бомбаларын таап алышып, бирин-бири кырсыктата баштады. Муну көрүп, күн эне менен асман эне айтты:

– Пенделерим бири-бириңерге бактысыздыкты чачпагылачы , ал кырсык, жаратканым силерди кырсык үчүн жараткан эмес,-деп кайгыланды

* * *

Адамда чындык менен сүйүү өлгөн күнү ошол жерден ишенич кайып жоголот.

* * *

Ар бир адам жашоодо жаңырык болуп туруш керек.Адам жоголгон күнү жаңырыгы кошо жоголот.

* * *

Ар бир үй бүлөнүн жыргалчылыгы анын карамагындагы өлкөнүн бейкуттугу.

* * *

Наристе ата-энесине талпынды. Бул белги менин таянычым силерсиңер, силер бар мен бактылуумун деген белги эле.

* * *

Никесиз төрөлгөн бала таалайсызбы же ошол баланы жаратып карабай качып кеткен ата-эне таалайсызбы?

* * *

Дайны жок алжаке-жалжаке сапаттан, дайны жок тарбиясыздык башбагып турат.

* * *

Алыстан асан чакырган адамдын үнү угулат. Аны ким чакырып жатканын биз билбейбиз, бирок адамдар:

– Жакшы болгула! Жаман иш кылбагыла! Кудайга тобо кылгыла! – деп жакшылыкка үндөп жатканын билип эле турабыз.

* * *

Адамдын өмүрү эки бөлүк китептен турат. Өмүр жана өлүм. Өмүр өзүнчө бир роман. Анда басып өткөн жолунун баардыгы жазылган. Өлүм ал китептин жабылып жазылбай калганы аягы.

Ал – эпилог.

* * *

Асмандагы жылдыздар биздин эле колубузда турат. Бирок алардын бирин дагы кармай албайбыз. Аны кармаш үчүн талант, эмгек жана билим керек болгон. Алар жок кармай албайбыз. Бизге сөзсүз аларды кармаш керек болгон.

* * *

Кызым, энеңи сыйла! Сен жөнүндө анын эсинде жаман нерсе калбасын! Ал келечегиңе жакшы.

Уулум, атаны сыйла! Анын көңүлүн калтырба! Сен жөнүндө жаман нерсеанын оюунда калбасын! Ал келечегиңе жакшы. Баарыбызга жакшы.

* * *

Үйүмдөгү бир гүлдөн бир эле өсүмдүктүн жытын таптым. Ал эми талаадагы ар түркүн гүлдөрдөн миңдеген гүлзардын жытын таптым.

* * *

Тарыхты тарыхчылар жазат, бирок анын башкы кааманы эл жана башкалар болушат.

* * *

Класста жыйырма окуучу. Ар бир окуучунун көзү мугалимди жаадырап сонун маанай менен карап тигилет. Окуучунун көзү мугалимден эмнени күтөт? Эмнеге тигилет?

* * *

Бала жаңыдан төрөлүп жерге түшкөндө «баа» деп жаңырык таратат. Бул белги жашоодо кубаныч жана азап бар, мен ошонун баарын көргөнү келаткан жолочумун – деген жышаана.

* * *

Бузукулуктун артынан бузукулук келсе, ал армандуу бузукулук.

* * *

Жашоодо кайсы иш оор. Кайсы жумуш жеңил. Жеңил нерсе жок. Баары эле оор. Оор ишти жеңип, анан ийгиликке жеңил жол менен гана жетиш керек.

* * *

Үмүт биздин эртеңкибиз, эртеңки күн биздин келечегибиз.

* * *

Жакшы үй-бүлөдө бардык сонун нерселер жатат. Баарынан мурда жакшы тарбиянын тарыхы, негизги башталышы жатат.

* * *

Адам адегенде жүрөгү менен чындыкты тааныйт, чындык анан тиги кишини тааныйт. Аягында чындык менен сугарылган адамды эл тааныйт.

* * *

Сен жараткан кубаныч менин жүрөгүмө жетти. Менин жүрөгүмөн өтүп, башкалардын жүрөгүнө жетти.

* * *

Бактысыз үй-бүлөө, бири-бирин сүйүүнү көргөн эмес, ошол үчүн бактысыз.

* * *

Мен бактысыз үй-бүлөөнү көрбөй, бактылуу үй-бүлөөнү көргүм келет. Бактысыз үй-бүлөөнү аяйм, алар дагы бактылуу үй-бүлөдөн болсо экен – деп самайм.

* * *

«Сүйүүдөн бактыбызды таптык» деп айткан сөздү көп жаштардын оозунан уккум келет. Дагы эле уга бергим келет.

* * *

Жакшы ынактар бири-биринин күнөөсүн кечиришет. Анткени сүйүү ар кандай кемчиликтен жогору турат. Анын жакшы жагы ошондо.

* * *

Баш кошкондор үчүн алдыда чоң иштер бар. Мурун алар ата-энесинин камкордугунда болсо, азыр кичинекей үй-бүлөлүк өлкөнү курууга аттанып чыккандар.

* * *

Кандай адамга баш коштуң, ошол адамдан сенин караан элесиң көрүнүп турат.

* * *

Аялына баш ийген арсыз адам эл башкара албайт. Эл эмес койнунда жаткан аялын да башкара албайт. Эл башкаруу үй-бүлөнү башкаруудан башталат.

* * *

Тарбия гүлдөп турган дарак. Жакшы тарбия жемиши даамдуу дарак. Адамга түрмө да тарбия. Бирок анын жемиши өтө ачуу дарак.

* * *

Жакшы нерсе ыплас жерде жатса да, кайра-кайра карантат. Кеп ошол жакшы нерсе ыпластыкты тепсеп жатпайбы.

* * *

Асмандагы жалгыз айды, жалгыздыгы үчүн аягам. Жалгыз жашап, ар түндө аны караганым үчүн өзүмдү да аягам.

* * *

Өсүүчү жигиттин жолу башкача болот, жаш чагында эле басаар жолу дайын болот. Салган жолу өзүнө даңгыр болот.

* * *

Бул үйдө атасынын өз орду бар, энесинин да өз орду бар, балдарынын, кыздарынын өз орду бар. Демек, бул үйдө жашоо өз жолунда.

* * *

Улгайган адам көлчүктү карап туруп өзүнүн өңүн көрөт.

Өзүнөн мурун улгайган кезин көрөт.

* * *

Баланы куш сыяктуу таптап жаткан чеберди көрөбүз. Баланын жаңы башталган талантын көрөбүз. Баланы таптаган чебердин ишин көрөбүз. Барып-барып эле баланын куш сыяктуу учуп бараткан дагы көрөбүз.

* * *

Таланттын ар кандай түрү болот. Ийгиликке жеткендер жана жетпегендери болот. Жетпей жүрөм деп, мээнеттенгендердин арасында эбак эле жетип алгандар болот. Жеттим дегендердин арасында жетпей жүргөндөр да болот.

* * *

Мен өзүмдү ойлоймn, анан үй-бүлөөмдү ойлойм. Анан чыгармачылыгымды ойлойм. Аягында барып-барып эле аз калып бараткан өмүрдү ойлойм.

* * *

Капалуу жүргөн адам капаны, кубанычтуу жүргөн адам кубанычты чакырат. Капага да, кубанычка да батпаган адам бул ааламда барбы ыя?

* * *

Тулпар оор жолдо сыналат.Баатырдык кыйын кезде сыналат.Адилеттик үчүн аттанып, кайраты кайрылган эрдик түрмөнүн ичинде сыналат.

* * *

Ынак эки жашты бириктирген бир нерсе бар – ал сүйүү.

* * *

Баардык жаштар «бактылуу болсок» деп үйлөнүшөт. Анда аларга бактысыздык кайдан жармашып алган?

* * *

Тунук суудан адамдын жүзү көрүнсө,баш кошкон эки жардын мамилесинен сүйүүнүн өңү көрүнүп жатабы?.

* * *

Бекем сүйүү жүрөгүңдө болсун, өкүнүчүң сыртыңда болсун. Жүрөгүңдөгү нерсени эч ким жууп сала албайт. Сыртыңдагы нерсени күбүп салсаң болот.

* * *

Эки жаштын ортосунда кызганчаактык көбөйсө, ал жаман жагына айланышы мүмкүн. Жаштар ошондон этият болгула!

* * *

Узагандардын саны арбып баратат. Улам-улам ошолордун карааны суюулуп баратат.

* * *

Жагымдуу нерсе болот. Жагымсыз нерсе да болот. Экөөнүн ортосунда айырма чоң болот.

* * *

Байлар жөнүндө сүйлөп жардылар жөнүндө сүйлөбөдүк, байлар ошол жардылардын эмгеги менен байыганын да сүйлөбөдүк,.Өлкөбүздө байлар өтө аз, жардылар өтө көп экенин да сүйлөбөдүк, элибиздин байлыгын ошол жардылар түзгөнүн да такыр сүйлөбөдүк.

* * *

Терезеден кирген желден эшик ачылат, элге жакшылык кылсаң, көп адамга жакшылыктын эшиги ачылат.

* * *

Ал жараткан кубаныч менин жүрөгүмө жетти. Мендеги кубаныч башкаларга жетти.

* * *

Жан дүйнөсү таза адам майда пенделерден баары бир улук болгон. Аны улуулукка көтөргөн багы эле тазалык болгон.

* * *

Улуу генийлердин артынан адамдар ээрчиген анткени адамдарды ээрчите турган жакшы касиеттер болгон.

* * *

Акылдуу болуп байлыкты түзө билсең ал дагы бир жакшы жөндөм. Ошол ишиң сени жакырлыктан коргогон.

* * *

Адамдын жаштыгы керемет, ал жашоондо бир гана жолу өмүр сүрүшүң керемет.

* * *

Сулууну бир карап өт.

Бышып келаткан эгинди бир карап өт.

Байгеге чабылчу жел жетпес, аргымакты бир карап өт.

Баса улгайып бараткан өңүңдү да, күзгүдөн бир карап өт.

* * *

Өмүр бою кара жанын карч уруп келген адам дүйнөдөн кайтаарда бир сөз айтты:

– Чарчадым, эми тынч гана уктайын!.

* * *

Өзүңө каалаган бакытты, башкаларга кааласаң жакшы болот, Башка адамдар бактылуу болсо, аларга да жакшы болот. Сен таанybаган адамдар бактылуу болсо, жалпы эл бактылуу болот.

* * *

Карылыктан деле коркпойлу, ал келе турган нерсе, өлүмдөн деле коркпойлу, ал боло турган нерсе, аягында карылык деле өлүм- өмүр баары өтүп кетүүчү нерсе.

* * *

Кыштакта каралбай калган үйдү аядым, ал үйдү таштап кеткен адамды аядым, ал адамды батырбай кууп жиберген туугандарды аядым.

* * *

Бирөө менден, – «Бакыт эмне?» – деп сурады.

Жооп: – «Бирөөгө жакшылык чачканың бакыт, өтүп жаткан өмүрүң бакыт, ошол өмүргө таштаган эмгектеги, байлыгың – бакыт».

* * *

Адамдар эки колун таза күтүш керек, анткени көңүлдүн буйругу менен адамдын эки колу ар кандай ыпылас иштерди жасайт.

* * *

Рамис Рыскуловдун ырларын окуганда чоң дайра, мелмилдеп жаткан өрөөн, албуут жаштык, өлбөс өмүр, алдыдагы мейкиндер ачылат. Анын ыры чоң майрам, шатыра-шатмандык ачылат.

* * *

Өмүрүң жоголгон күнү жер үстүндө сени жоктогон
жетимдиктин үнү угулду – ал кошок.

* * *

Поэзия адамдарга өлбөстүктүн шапатасын чачып турат, өлбөстүк сенин өмүрүңдү ырга салып турат, ал ырдан сенин назик шылдырын күүсү жаңырып турат.

* * *

Чыныгы осуят кийинки муундар аткарган осуят, жалган осуят. Кагазда калып, адам аткарбаган осуят, жок осуят.

* * *

Байлыкты акылмандуулук түзүп турат, акылмандуулук кадимки эле жөнөкөйлүктөн турат.

* * *

Китеп – бул турмуш, турмуш да китеп. Чыныгы турмуш– жазылган китеп. Унутулган окуялар качандыр бир заманда жазылып, адамдар окубай унутулган китеп.

* * *

Уурданып түн жарымында жасалган дабыш шектүү дабыш. Эмгектен жаралган дабыш, бир жаңылык жаратып жаткан дабыш.

* * *

Самаган нерсеңи түшүңдө көрүп, өңүңдө ишке ашса, ал чоң кубанычтын белгиси.

* * *

Күн кечтеп баратат, өмүрүбүз да кечки күн сыяктуу өтүп баратат. Баары өтүп баратат.

* * *

Ыр жазгандар өтө көп болуп жатат, ыр менен даңктуу болом дегендер да, көп болуп жатат, армандуу жагы жүрөктү толкуткан чыныгы акындар аз болуп жатат.

* * *

Ким эгер кыямат-кайым иш жасаса, ага кайра кыяматтык менен жооп берилсе, ал жерде эң жаман кыямат кайым иш болот.

* * *

Жалкоолук бекерчиликти чакырат, бекерчилик жакырчылыкты чакырат.

* * *

Үйдөгү кайгы- капа түз эле эшикке чыгып кетпейт. Ал үй-бүлөнүн жүрөгүн аралап кеткен кара так.

* * *

Эски, өзүмчүл бийлик кетет, жаңы адилет бийлик келет. Демек, жаманчылык кетип, жакшылык келет.

* * *

Күйөөсү жок аял балта менен отун жарат.

Аялы жок эркек казан-аягын калдыратып башкарат.

* * *

Таң агарып жылдыздар суюла баштады, жылдар өтүп кайрат кача баштады. Мезгил денедеги асыл жаштыктын жылдыздарын бир жакка алып кете баштады…

* * *

«Мен иштеп жатам, бош кетпей артыма бир нерсени калтырайын», – деп жатам. Демек, мен жашап жатам.

* * *

Жүрөктөгү сүйүүнү акыл жана көз жаратат. Анын жашоо жолун өзүңөр жана жашоо турмушуңар таразалайт.

* * *

Бирөөнү «сүйөм» деп айтыш өтө оор. Ошол үчүн ага бе-рилгениң өзүңүн адеп-ахылагыңан жана жан-дүйнөңдөн көрүнүп турсун.

* * *

Кызганчаактык бул жаман көрүнүш, ошону бел туткан жаштар көп нерседен кур жалак калат.

* * *

Жакшы түгөйлөр оң кол менен сол кол сыяктуу. Экөө бири-бирин колдоп жүрүп отуруп, бул өмүрдө бактылуу жашоого жолугат.

* * *

Кимди сүйсөң ошого бакыт алып кел, аны ошол үчүн сүйгөнсүң.

* * *

Үйлөнгөн жаштардын жашоосунда кулчулук жана эзүү болсо, ал жерден сүйүү качып, арман башталат.

* * *

Адамдагы асыл нерсе-бул сүйүү. Ал пенденин жашоосуна көрк жана ырахат чачып, жашыл өрөөн мейкиндикти аралатып өтөт..

* * *

Бирөөлөр айтат: «Биз кырк жыл бирге жашап, ошондон кийин гана сүйүүнүн асыл экенин билдик».

* * *

Сүйүүдө эреже жок, ал жүрөктү эрежесине баш ийген көрүнүш.

* * *

Бактысыз үй-бүлөнүн адамдары сүйүү эмес, уруп согуу, ушак-айың жана башка жаман көрүнүштөрдү аралап жүрүп отурат.

* * *

Кең талааны мээримдүү күн жылытат, суукта үйдү көмүр менен отун жылытат, «Айтылачы, менин карып калган көңүлүмдү жана жүрөгүмдү ким жылытат?»

* * *

Сулуулук кайда болсо, адамдар аны көрөбүз деп ашыгат, алар өздөрү деле сулуулукту түзөөрүн билишпейт.

* * *

Жакшы окуя түштөй бат өтөт, анын баалуулук жагы эле ошол.

* * *

Акылсыз адамддын алдында унчукпай коюу – бул дагы чоң чатактан коргонуунун үлгүсү.

* * *

Чыныгы поэзия көңүлдөн жаралып, акын ага ээр токуп, канаттуу ырларды акбоз атка мингизип, алыскы элдерге аттантат.

* * *

Суу көрбөгөн жемиштин даамы башка, тарбия көрбөгөн пенденин айтканы башка.

* * *

Күн кеткенде ай-жылдыздардын жарыгы жалгыз күнгө окшобойт. Жетим калган балага башкалар ата-энеге окшобойт.

* * *

Ак буюмду карага боёсо болот. Эмне үчүн кара акка боёлбойт? Турмуш кандай болсо, баары эле ошондой. Анткени каралык такыр акка боёлбойт.

* * *

Бай кедейге, кедей байга жолукпайт. Кедей жарды колунда эч нерсеси жок. Бай да жарды сурасак жок дейт.

Ошол үчүн кедейге анын кайрымы жок. Ошондуктан байыркы доордон бери бай, кедей болуп келатат.

Алты бир туугандын бирөө бай, бешөө жарды. Бешөө итке минген жарды болсо, анда бирөө бай эмес, кедей. Анда алтоо тең жарды.

* * *

Жалгыз койго койчу жок. Талаага коё берсе ал адашат.

Жалгыз бээге үйүр жок, талаага коё берсе бу да адашат.

Акыл айтса, аны хан укпай ал адашат, аны менен кошо эл адашат.Кыскасы баары адашат.

* * *

Адамга жаманчылык издеген пенде эч убакта, эч жерден жакшылыкка жолукпайт.

* * *

Жаман ишти көрүп туруп, көрмөксөн болсоң – бул да күнөө.
Жакшы ишти көрүп туруп, көрмөксөн болсоң – ал да күнөө.

* * *

Орден, медаль тирүүлөргө гана керек окшойт. Өлгөндөрдүн алган сыйлыктары аларды тирүү жашап жүрөт деген белги окшойт. Ошондуктан алар алган сыйлыгын тирүүлөргө таштап кеткен белеги окшойт.

* * *

Арман өлгөндөргө да, тирүүлөргө да тиешелүү. Өлгөндөр
ичиндеги арманын тирүүлөргө таштап кеткен.

* * *

Тирүүлөрдүн өлгөндөрдөн айырмасы алардын тирүүлүгүндө.

* * *

Жаман ишти жасап кеткени үчүн өлгөндөр армандуу, тирүүлөр андан бетер армандуу. Бир гана жасалган кылмышка өлгөндөр жооп бербейт. Тирүүлөр гана жооп берет.

* * *

Бүткүл эл үчүн кылмыш жасап жүргөн адам ошол эли үчүн, бир замандарда жоголгон адам.

* * *

Бала адегенде энесин эстеп, андан кийин атасын эстейт. Жок ага кимиси кайрымдуу болсо, ошону биринчи эстейт.

* * *

Табият адамдан жапыз турбаш керек. Табият дайыма адамдардан бийик турат. Анткени ал түзүүчү. Адамдар түзүүчүнү коргоп, аны сулуулап туруш керек. Адамдар ошол табияттын бийиктигине суктанып жашаш керек.

* * *

Ач көз хандын бир эле оюу бар. Анысы жалпы элге эчак эле белгилүү болгон.

* * *

Котормочулук дайранын эки өйүзү. Дайранын оң жагындагы жазылган мыкты чыгарманы, дайранын сол тарабына бузбай кылдаттык менен көчүрүү.

* * *

Кээ бир адам менен кайра-кайра жолугуп турсаң жан дүйнөң тазарып турат. Себеби анын жылуулугу сенин жүрөгүңү аралап өтүп турат.

* * *

Аары гүл издеп келди, акын туулган жерине ыр издеп келди, оорулуу карт адамга кимдер келди?

* * *

Табият сулуулукту жаратат. Демек, адамдар табияттан сулуулукту үйрөнүп, алар да сулуулукту жаратат.

* * *

Анын жаркын элеси жүрөгүбүзгө катталып картайбады.

Анткени ал эң жакшы калибет мыкты адам эле.

* * *

Бир адам аракты өмүр бою таштай албай келатат арак, да анын артынан калбай ээрчип келатат.

* * *

Табият музыкалык үндөргө жык толгон. Аны музыканттар гана билет. Алар ошол үндөн чыгарманы жаратат. Себеби алардын жүрөгү да ошол үндөргө жык толгон.

* * *

Талантка суктангандык ал жакшылыкка, ачылышка, суулуулукка умтулгандык.

* * *

Талантка ач көздүк кылганың, көрө албастыктын белгиси. Андан башка эчтеке эмес. Ач көз адамга талант такыр элдешпей башкача түр мнен жооп берет.

* * *

Оор кезенде бир-бирине кайрылбай кеткен туугандардынсаны өтө эле арбын. Бул жакшы эмес – жаман. Оор кезде бир бирине кайрылбай кеткен достордун саны дагы арбын. Бул да жакшы эмес –жаман.

* * *

Тактык – жүрүм турумдун таразасы. Тараза бузулса, тактык да кошо бузулат.

* * *

Өзүңдүн ким экениңди билбей туруп, башканы такыр тааный албайсың.

* * *

Жакшы адамдын артынан бир нерсе издеп жүрөт. Анысы өчпөгөн кубаныч.

* * *

Эки жүздүү адам болуш да кыйын, анда биз билбегенө
бир бишкача шек жана жашыруун нерсе жашынып жатат..

* * *

Обондуу ырлар сөз менен музыкадан куралып, сапар келаткан эки мейман.

* * *

Мүрзөнүн жанында улгайган адам бир нерсени ойлонуп отурат. Ал эмнени ойлонуп отурат билбейм?

* * *

Устаттын сөзүн угуу бул улуу иш. Анткени ал улуу турмуштун өзүнөн тарбия алып устат болгон.

* * *

Чыгармачылык – бул түгөнгүс кенч. Ал кенчти талантуу бактылуу адамдар жараткан. Алар карапайым эле адамдардын арасында жүрүп улуу чыгармаларды жараткан. Ошонусу менен өлбөстүктү жараткан.

* * *

Көл канчалык терең болсо да, анын да түбү көрүнөт. Чындыктын түбү канчалык терең болсо, анын түбү да көрүнөт. Эзели калптын түбүн көргөн адам болгон эмес.

* * *

Айкөлдүк, улуулук мейкиндигин кеңейтип жүрүп отурат.

* * *

Көптөгөн кыйынчылыктарды жеңип анан улуу чыгарма жаралат. Андай чыгарманы жараткан адам өзү эле улуу болуп жаралат.

* * *

Акыл-эси уктап калган адамды ойготуу, акылмандын колунан гана келет.

* * *

Рухуң канчалык күчтүү болсо, ал сага ошончолук чеп болуп бере алат. Чептен мурун кубаныч болуп бере алат.

* * *

Бала чагымда жааган жаанды боз үйдүн эшигин түрүп коюп карап турчу элем. Анда сонун ойдо элем. Эми улгайганда дагы боз үйдүн эшигин түрүп коюп жааган жаанды карап турам. Азыр такыр башкача ойду ойлоп турам.

****

Түбөлүксүз нерсени түбөлүктүү деп көп адамдар жаңылышат.

* * *

Жалгыз гүл топ гүлдүн элесин бере алат. Улуу акылман көп элдин атынан сүйлөй алат.

* * *

Адамдын көңүлүндө айтылбай келаткан көп нерселер бар. Ошолор жашыруун ачыкка чыкпаган сыр болот.

* * *

Өзүңүн жашыруун сырыңы башкага айткан өзүңө жаман, ал эми өлкөнүн жашыруун сырын душманга айтканың ал бери болгондо өтө катуу чыккынчылык.

* * *

Кайдыгерлик көңүлсүздүктү чакырат, көңүлсүз жерде жашоонун алга жылышы супсак жана кызыксыз.

* * *

Улуу иштерди улуу адамдар эле жаратпай, жөнөкөй пенделер деле жаратып улуулукка жетет. Өсүш деген ошол.

* * *

Ишкер адамды ийгилик курчап турат. Андагы жашоонун ачылуучу сыры ошол жакта.

* * *

Улгайган адам үчүн каотаюуу деле күз мезгил. Өмүр бою эмнени эгип келсең ошонун түшүмүн жыйнаганың күз мезгилде көзүңө көрүнөт.

* * *

Трагедия – кайгы, комедия – күлкү. Ал эми көңүл коштукту эмне десек болот? Ал комедия же трагедия эмес, ал такыр башкача .чыгарма.

* * *

Кемчилдикти көрүп туруп, унчукпай койгонуң бул жакшы эмес. Андан мурун адамкерчилик эмес.

* * *

Жакшы адамдын жүрөгүнөн асыл ойлор төгүлүп турат, ал күндөн бөлүнгөн бакыт нуруна окшошот.

* * *

Бир уй бир короо уйду түзгөн эмес. Бир барак бир китепти түзгөн эмес. Анткени ал баракта бир китептик касиет болуш керек.

* * *

Учуш үчүн жалгыз тал канат жетпейт. Ал үчүн кушта болгон баардык тал канат болуш керек.

* * *

Күнөөсүз адамды күнөөлөгөн, өзү күнөөгө баткандык.

* * *

Көңүл ынанымдуу болгон жерде, жашоо ынанымдуулукка айланып, андан ары жылуукка болот.

* * *

Жупунулук көрк, анын маңызы жөнөкөйлүктө.

* * *

Тынч мүнөз биз суктанган тынчтыкты жаратат. Буркан-шаркан түшкөн мүнөз изденүү кээде жаңылыкты, же жаңылыштыкты жаратып жиберет.

* * *

Рухий байлык – бизди, биз – рухий байлыкты жаратабыз.

* * *

Тарбиялуулукту китептерден, адамдардан жана коомдон, жаратылыштан үйрөнүп, аны жүрөгүбүзгө байыр алдырабыз же, сиңирип жатабыз. Ошолор менен чыныгы адам болуп жашайбыз.

* * *

Дүйнөдө жети керемет бар дейт. Кыргызда деле жети керемет бар. Алар: Ала-Тоо, Ысык-Көл, боз үй, комуз, Манас, ак калпак, эне тил, бешик. Кыргыздар бул жети кереметинин бирөөнөн эле айрылса, алар үчүн оорду толгус жоготуу.

* * *

Адам өзү жасаган ишинен бакытты көрүп турса, анын өзү эле бакыт.

* * *

Талант менен байлык укумдан-тукумга кала берет. ал эми жалкоолук, ар кандай жаман сапаттар укумдан-тукумга калды деп уккан эмеспиз жана көрбөдүк.

* * *

Чыныгы талант тынчтыктын жана эмгектин нурунан жаралат. Талантты тынчтыктын, эмгектин казанынан сузуп алып кылымдарга калтырабыз.

* * *

Кара өзгөй адамдар жакшы пенделер үчүн жүрөгүнө бир нерсени салып жүрөт. Анда алар эмнени салып жүрдү болду экен?

* * *

Терең ойлонуу болгон жерде жакшылыктын башталмасы бекемделет жана анда келечек бар.

* * *

Тынымсыз ийгилик күрөш болгон жерде жеңиштин түбөлүктүү өмүрү башбагат.

* * *

Акылдын нугу, мектеби – ынаным. Ынаным болгон жерде тарбия – өз нугу менен агып өтөт. Ал дагы ынаным.

* * *

Тарыхтагы ар бир жаңы ачылыш жаңы китеп, аны ачкан адам жаңы төрөлгөн адам.

* * *

Кайсы кылымда илимдин ачылышы көп болсо ошол кылым алтын кылым деп аталган. Кайсы кылымда улуу маданият жаралса ошол кылым дагы алтын кылым деп аталган.

* * *

Кээде бир класстагы окуучуну тарбиялоого караганда, бир баланы тарбиялоо өтө оор жүктөй сезилет. Тарбиялоо өтө оор экенин ошондон эле билүүгө болот..

* * *

Көңүлүң эмнени каала講са, ошону аткар. Ал акылың жана жүрөгүңдүн кезиккен туундусу.

* * *

Ашкере жулунганың менен бай боло албадың, байлыкка жетүүнүн да өз ченеми, өз өлчөмү бар тура.

* * *

Мага дүйнөдөгү улуу керемет жай – өз үйүм, өз очогум экенин алыста жүргөндө сезгем.

* * *

Жаңы ачылышты жасаш үчүн жаңы кайрат керек. Кайратты жаратыш үчүн талыбаган изденүү керек.

* * *

Улуу чыгармаларды руху күчтүү таланттуу, маданияттуу адамдар жаратат.

* * *

Жаңы өсүп келаткан муун өлкөнүн келечеги. Анткени, адамдар алардан көп жакшылыкты, ачылышты жана башканы күтүп жатат.

* * *

Жалган атак тарап кеткен түтүндөй, аны биз таппайбыз жана көрбөйбүз. Ал эми күйүп жаткан жыгачтан чындыкты жана түтүндү табабыз.

* * *

Ыр менин жүрөгүмдү издебейт, менин жүрөгүм ырды издейт.

* * *

Биз чындыкты ылай суудан сузуп албастан таза суудан сузуп алышыбыз керек. Анткени, чындыктын өзү тазалык.

* * *

Адам мурун жаралды беле же, сүйүү мурун жаралды беле, менимче адам жаралып, сүйүү куш болуп учуп келип, анын жүрөгүнө кирип кеткен болуш керек.

* * *

Адамдар өсүмдүк гүлүн жерде өстүрүшөт. Ал эми сүйүү гүлүн жүрөктө өстүрүшөт. Ал көрүнбөйт. Аны жүрөктүн өзү гана, же аны жараткан адамдын көзү гана көрө алат.

* * *

Балаңды жакшы тарбияласаң, анын келечегинен жаадыраган күндү жана өзүңдү көрө ласың.

***

Бешик терметип турган аялдан:

– Баарынан эмне түбөлүктүү? – деп сурадым.
Ал айтты:

– Бала менен бешик.

* * *

Жакшы чыгарма узак өмүрдүн улуу элесин берет. Ал деле
тер агызган улуу эмгектен жаралган.

* * *

Балаң менен жан дүйнөңдү ачып аңгемелешсең, анын жан дүйнөсүнүн ички сыры терезе сыяктуу ачылып сага көрүнөт.

* * *

Эки атчан аңгемелешип отуруп тоодогу конушка кандай жеткенин билбей калышыптыр. Эки жаш сүйүшүп баш кошушту эле, экөө катар жүрүп отуруп, карылыкка абышка- кемпир болуп кандай жеткенин билбей калышыптыр.

* * *

Бүгүн биздин айылда бир бала төрөлүп, бир адам каза болду.
Бул дүйнөлүк деле жаңылык эмес. Бирок кичинекей айыл үчүн чоң эле жаңылык болгон.

* * *

Күн алыстан караганда жылуулук чачкан кичинекей эле нерсе, болуп көрүнөт. Бирок анын ааламга нур тараткан улуулугу улуу.

* * *

Өмүр бою көп нерсени үйрөнүп келатам. Дагы көп нерселерди үйрөнөт окшойм. Ар бир нерсени үйрөнүп билип, тааныш үчүн төрөлгөн окшойм.

* * *

Тынымсыз изденүү болгон жерде жашоо жаңылыкка умтулат, өмүрдүн өзү деле жаңылыкка умтулуудан турат.

* * *

Ар бир кылым өчүп калбас үчүн өзүнүн каарманын жаратып жүрүп отурат. Каармандын өлбөс иши кийинки муун үчүн үлгү жана түбөлүк унутулгус жарык.

* * *

Өмүр бою ыр жазып келип, аны чыгара албаган акынды аяп турам. Жакшы ырды чыгара албаган элди аяп турам.

* * *

Көп ачууланба, анын уусу жүрөгүнө сиңип кетсе, аны кетире албай азаптанасың.

* * *

Адамдар бирөөнүн – бирөөгө жасаган адилетсиздигин көрүп туруп унчукпай коюшту, ошонун өзү– адилетсиздик.

* * *

Күйгөн оттун табына аз эле адамдар жылынат, акылмандар жазган учкул сөздөрдүн отуна миңдеген адамдар жылынат.

* * *

Кур мактоо уйгу-туйгу соккон шамалга окшошкон.

* * *

Чындык үчүн он миң кишини артыңан ээрчитип чыксаң, ал дагы баатырдыкка тете.

* * *

Баатыр элин коргойт, эли баатырын коргойт, же бири-бирине чеп. Чек арадагы чепти баарылап коргойт.

* * *

Жалкоо адам алсыз, ошонусу менен армандуу.

* * *

Мааниси жок жалган иштер маанисиз эпилог менен аяктайт.

* * *

Сен төрөлгөндө ыйлап бул дүйнөгө жалгыз келгенсиң, эми сен өлгөндө көп адамдар кайгырып ыйлап жатса, анда сен бактылуусуң, себеби сенсиз жашоо аларга оор болуп жатат жана аларга сен керексиң.

* * *

Өмүрүңү бекер өткөргөн жылдар жок жылдар. Анткени ал жылдардан эч бир элес калбай актай калган.

* * *

Мектепте окуп жүргөндө китеп окуу, жазуу, ырдоо,

сүйлөө жолдорун үйрөнгөм, мектепти бүтүп кеткенден кийин, курсакты кагдай тойгузуу амалдарын, кантип акча топтоонун жолдорун изилдеп үйрөнүп жатам.

* * *

Сүйүүнү жашырсаң арман пайда болот. Арманды жашырсаң, жүрөгүңдө оору пайда болот. Кыскасы сүйүү ар бир адамда өзүнчө эле роман болот.

* * *

Чоң кайгы кичинекей эле көздө пайда болот. Ал кайгыны тамчылатып суу кылып чыгарган кара көзгө өтө эле оор.

* * *

Көздөн чыккан бир тамчы жаш бир чака суудан алда канча
ачуу болот. Канчалык ачуу болсо ошончолук оор.болот

* * *

Караңгы түн бүтүндөй кыштактарды, шаарды, же баардык жаратылышты жашырып жатат. Унчукпаган адам дагы түн сыяктуу сырын айтпай жатат.

* * *

Жалгыз адамды дарт чалса ал эчтеке эмес, ал эми мекенди дарт чалса ал баарыбыз үчүн коркунуч.

* * *

Эшиктеги соккон шамал сапар бараткан жолоочуну ойлонтот. Ал эми өлкөдө болуп жаткан шамал бүткүл калкты ойлонтот.

* * *

Дарыяга көпүрө салып койгонуң жакшы болду. Көпүрөдөн өтүп жаткан адамдар ар дайыма сени жакшылыгыңы эскерип турушат.

* * *

Түн – тынчтык, күн – күрөш, биз адамдар ошол экөөнүн ортосунда жүргөн пенделербиз.

* * *

Энелер дүйнөсү бул улуу дүйнө. Балдардын жашоосу ошол энеден башталып, ар бир балага дүйнө ачып жаңыртат.

***

Ыр болгон жерде өмүр сүрүүнүн, кубанычтын жолу жатат. Көз жаш менен кайгы болгон жерде армандын жолу жатат.

* * *

Саясат – бул аккан суу. Суу агып өзүнүн нугун тазалап туруш керек. Суу акпай калса, суунун нугунда сасык жыт пайда болот, Эл сасык жытка чыдай албайт. Аккан суу таза болсо, саясат да таза болот, баары таза болот.

* * *

Кээ бир акындар өз эне тилинде ыр жаза алышпайт, анткени алар өз эне тилин билбей калган, бир арманы бар. Өз эне тилин билиш үчүн алар кайра төрөлүш керек. Тагдыр аларды андай кылбайт.

* * *

Бөксө мээге бир жакшы нерсе кошулбайт, кошуш үчүн ал кайра төрөлүш керек.

* * *

Жаратканым адамга эки кулак, эки көз, бир ооз эле бериптир. Бир эле ооз бергени жакшы болуптур, эки ооз берсе, экөө тең тынбай сүйлөй берип, бул дүйнө чалды-куйду болуп айланы кетирмек экен. Кээде бир ооз деле көп сүйлөп жиберип мазени такыр кетирип жатпайбы.

* * *

Көлөкөбүздүн бизге зыяны да пайдасы да жок. Болгону ал тирүү жашап жүрөт деген шоорат. Көлөкө жогодбосун, ал жоголгон күнү биз да жогодгон болобуз. Ошол үчүн анын бизге пайдасы тийбесе да жоготплй тирүү сактап жүрөлү.

* * *

Улуу даанышмандыкты адам жаратат. Башкалар анын нуруна бөлөнөт. Даанышмандыктын жолу ошол.

* * *

Адамдар жашап турган жерде алардын турмушунда сөзсүз

жаңылануу болуш керек.Антпесе, адардын жашоосу эскирип, алдыга жылышы болбой калат.

– 57 –

* * *

Үй ээсинин жаңылганы үй-бүлө үчүн жаман, Өлкө башчысынын улам-улам жаңылганы эл үчүн жаман, же экөө тең кырсыктуу окуя.

* * *

Жакырчылыктан жаалданган эл көчөгө чыгып толкуса, аны көрүп эл башчычынын шаабайы сууп жер карады. Эл бачысыны көрүп, элдин айласы кетип жер карады. Азыр баары асманда карабай, жерди карап турган чагы.

* * *

Чындык менен калп бир казанда кайнаса, аны көргөн адам, же калп, же чындык экенин билбей башы маң болот.

* * *

Куштардын сайраган үнүн колуң менен кармай албасың, бирок көңүлүңдө сакталат. Ошол үчүн көңүл тоодой нерсени көтөрүп жүрбөйбү. Адамдын көңүлүндө баардык улуу жакшылык сакталат.

* * *

Эл үчүн күрөшүп өлгөн баатырдын өмүрү санжырага айланып, сонун-сонун жомок сыяктуу башталып, түбөлүк эстен чыкпайт.

* * *

Жалган менен чындыктын бир окшош жери бар. Экөөн тең эле адам жаратат. Бирок аларды эки башка адам жаратып жатпайбы. Ошол жерде жаңылыштыкты жараткан адамда бир шек бар.

* * *

Кудай барбы же жокпу, деп кабатыр болбо! Кудай бар үчүн сен бар, мен бар, баарыбыз барбыз жана жердеги жашообуз бар.

* * *

Адамдын көзү өтүп кете электе ага жолугуп калалы, анын сөзүн угуп, ага кайрат айталы, анын сөзүн башкаларга айта баралы.

* * *

Ай толгон күнү акын бакытка жолугат, анын таланты да, толгон айдай толот. Айды көргөн акын, жаңы талантка жолугат.

* * *

Жалган атак, көп адамдарды жолдон адаштырат, бийлик жоголгон күнү жалган атак да көздөн кайып жоголот.

* * *

Эл башчы элди мыйзам менен башкарат, ошондо эл башчы да элдики, мыйзам да элдики болот.

* * *

Хандын аялы болуш өтө оор болот. Хандын аялы начар ач көз дүйнөкөр болсо, хандан мурун элдин шору. Жакшы болсо, бүткүл элдин энеси болот.

* * *

Бассаң, турсаң ойлонуп жүрүп, адамдар үчүн бир сонун нерсе жаратканың – бул бактылуулугуң. Ал бактылуулук башкаларга бакытты алып келсе, андан бетер бактылуулугуң.

***

Иттер үрүп, жылкылардын дүбүртү угулду. Биз күткөн адамдар келаткан экен. Эмне кабар айтат болду. Көңүл байкуш, кубанарын, же кайгырарын билбей үшүркөп турабыз.

* * *

Акындар айтат:

– Жакшы ыр жүрөктөн жаралат, – деп. Жүрөктү кубанычка бөлөгөн ыр анан каяктан жаралмак эле?

* * *

Адамдардын жүрөгүндө төрт нерсе, болуш керек: Сүйүү, чындык, эмгек. ойлонуу Сүйүү жашоону көркөмдөйт. Эмгек өлбөс өмүргө керек. Чындык ар бир күнгө, келечек жашоого, баарына керек. Ойлонуу болбосо, акылмандык кантип жаралат.

* * *

Ат арабаны сүйрөп баратат. Арабакеч арабаны кайда бурса, араба ошол жакка бурулат. Мезгил биздин өмүрүбүздү ат сыяктуу айдап баратат. Анда биздин арабабыз кайда? Арабакечибиз ким? Кайда баратабыз?

* * *

Бир күнүң, бир күндүк өмүр, кээде бир үзүм өмүрдөн өчпөс болуп эрдик жанат. Ошол эрдиктен өчпөс изиң калат.

* * *

Алыста жүргөн эки адам бири-бирин сагынышты. Демек алардын ортосунда жылдыз жанган жагымдуу күндөр болгон. Жагымдуу убакыттын арасында, жаадыраган жакшылык болгон.

* * *

Өнөр өчпөй турган ыйык нерсе. Ал дайыма жаңыланып турат. Ошол жаңылануусунда бир керемет жаркы жанып турат.

* * *

Балалыгым аркы жээкте, өзүм берки жээктемин. Дайраны кечип, балалыкка барайын дейм, бара албайм. Дайрадан кечүүгө болбойт. Экөөбүз эки жээктебиз.

* * *

Өткөндө жайлоого барып, балалыгым өткөн кыяны кылчак-, кылчак карадым. Кыя менин балалыгымы жоктойт, мен баардыгын жоктойм.

* * *

Унчукпай тынымсыз аракет кылган адамдар көп нерсени бүткөрүп, көп нерсеге эгедер болот. Алар жакшы жеңиштерге салтанаттуу түрдө жакындаган болот.

* * *

Ар бир күн жаңы төрөлөт. Улуу жомок, өчпөс талант да, ар дайыма күн менен кошо жаңы төрөлөт.

* * *

Жакшы учкул сөздөр кумдан жыйнап алган майда алтындар сыяктуу шоолаланып турат. Учкул сөз да жылт-жулт этken алтындын сапатын элестетет.

* * *

Көп нерселер кайрылып келди, жаз да кайрылып келди, куштар да кайрылып келди. А эмнелер кайрылып келбей калды.., ошону эстегибиз келди…

* * *

Анын мүнөзүндө жакшы сапаттар бар. Бала чагында жакшы тарбия алгандыгын далазалап турбайбы.

* * *

Тарых акты ак деп, караны кара деп, тыянак чыгарып коёт. Ошентип, акты карадан бөлүп, оордуна коёт.

* * *

Баласы жок, кемпири өлгөн абышка, жалгыздыкта өткөн өмүрүн эстейт. Армандуу өткөн өмүр менен эмнени эстетпейт.

* * *

Адамзат үчүн иштеп, журт тагдырын ойлогон жетекчилер өтө аз болот. Эгер алар көп болсо, дүйнө мындан бай жана бактылуу, шаңдуу болмок. Биздеги элдин жетишпеген арманы ошол.

* * *

Хан элден качса, эл да хандан качат. Хан тескей тоодо болсо, эл күңгөй тоодо болот. Ортосунда күрүлдөгөн дайра акса, эл аркы өйүздө хан берки өйүздө болот. Элин жек көргөн хандын тагдыры эми эмне болот?

* * *

Бирөө менден сурады: – «Ой узунбу же агып жаткан дайра узунбу?» Мен айттым: – «Ой узун, анткени ал дайранын баш аягын бат эле карыштап ченеп коёт».

* * *

Ден соолуктун эң мыкты дарысы күлкү менен кубаныч.

Экөө болгон жерде оорулуунун жүрөгү дарыгерсиз айыгат.

* * *

Алыскы душманым эчтеке эмес, ал эми жанымдагы душманым эң эле коркунучтуу. Анын күндө каршылык кыла бергени мага коркунучтуу.

* * *

Кичинекей балам жашоому көркөмдөп турат, менин кубанычым ошол жакта жоголбой турат.

* * *

Ырайымдуулук жана калыстык болгон жерде өмүр жаандан кийинки көк чөп сыяктуу өнүмдөйт.

* * *

Таланттын энеси – эмгек, атасы-изденүү, агасы-эргүү, иниси-окуу болот.

* * *

Малчылар тоодон көчүп кетип, тарапта кулак кескендей жымжырттык болду. Бирин-экин куштардын үнү гана угулганы болду, же такыр ың жыңсыз. Кайтыш болгондор ушул ың жыңсыз жымжырттыкка сиңип кеткендей дарексиз болду.

* * *

Элдин жыргалы, биринчи эсепте хандын жыргалы.

* * *

Адамды ынандыруу анын ишеничине кирүүнүн жакшы жолу.

* * *

Айылыбызда эчаакы өткөн көп адамдар унутулуп жок болгон, анткени алардын элеси караңгылыкка жана жым-жырттыкка сиңип кеткендей болгон.

* * *

Акылмандар айтты:

– Тирүүндө адамдарга жакшылык чачып кал, анткени көзүң өткөндөн кийин сени пенделер ошол жакшылыгың аркылуу эскерет!

* * *

Акылмандар айтты:

– Адамдын төрөлгөн күнү,гүлдөгөн учуру болот. Жеңишке жеткен учуру болот. Өлгөн учуру болот. Өлгөндөн кийин эмгеги аркылуу эскерилген учуру болот.

* * *

Жашоонун башталган жери күн, аба, суу, жарык, кайгы, кубаныч – ал өмүр. Өмүрдүн бүткөн чеги – караңгылык жана жымжырттык – ал өлүм.

* * *

Байлыгыбыз – эмгекте, келечегибиз-акылда, элге эмгек сиңирүү үчүн буларды жоготпой ала жүрсөк, өмүрүбүздүн армандуу жагы жоголот.

* * *

Түн ичинде көл жээгине келип уктап жаттым. Таң агарганда көл шарпылдагы мени ойготту:

– Эй, адамым туруп эмгектен, мен да эмгектенип жатам!

* * *

Топ бай туугандардын арасында жалгыз кедей кыйналып араң жашап жатат. Кудай ай!

* * *

Менде болсо, сенде болот, экөөбүздө болсо, элде болот.

* * *

Кыраан бүркүт алысты көрөт. Кыраан эместерге ал тарап өтө ыраак, ал жакты кантип көрөт.

* * *

Алыста тоолор көрүндү анын башына чыксак этеги көрүндү. Өмүрдүн кылда чокусунан балалыгымдан берки күндөр үл-бүл этип көрүндү.

* * *

Кыраан куштун өлгөнүн көрүп аядым. Кыраандык өлгөн жок, ал эч убакта өлбөйт.

* * *

Бүгүнкү күн кечөөгүнкү күндөн башталса, кечөөгүңкү күн андан аркы күндөн башталган.

* * *

Эмгектин артында талант жатат, таланттын артында өлбөстүк жатат, өлбөстүктүн артында улуулук жатат.

* * *

Ар бир адам бактылуу болсом деп дүйнөгө төрөлөт. Ал эми ар кандай бактысыздыкка учурашы – ал тагдыр.

* * *

Өткөн өмүр-аяныч, келээр өмүр-кубаныч.

* * *

Кек сактаган сүйүү, сүйүү деле эмес. Андай жерде жашоо өч алууга бараткан болот.

* * *

Улгайган адамдарда сүйүү жок деп эч ким айткан эмес. Тескерисинче алар бактылуу жашап, сүйүүнүн өлбөстүгүн көрсөтүп жатат.

* * *

Желмогуз жеп ичкич жетекчилер элдик сүйүүнү кыйраткандар. Алар жаштарды кор турмушка алып келип, сүйүүнүн анык душманы болгон желмогуз тирандар.

* * *

Коом канчалык жакшы болсо, сүйүү да бактылуу болот.

Андай жерде жаштардын самаган нерсеси сөзсүз жакшылыкка барып, келечеги ишке ашат.

* * *

Бардан жок нерсе жасалбайт, жоктон бар нерсе жаралбайт, бар деген кубулуш бар бойдон кала берет

* * *

Суу агат. Адам өмүрү дагы агат? Экөө жарышып кайда баратат? Эмнеге жарышка ашыгат? Адам өмүрү каякка шашылат? Баардыгы табышмак.

* * *

Чыныгы сүйүү дайыма окулуучу повесть. Анда биз биле элек сонун сырлуу лирикалуу дүйнө жашайт.

* * *

Окшош сүйүү болушу мүмкүн, окшош тагдырдын да болушу мүмкүн. Демек турмушта окшош окуялар боло берет. Ансыз турмуш алга кантип агылат.

* * *

Ата камкор эмгекчил үйдүн ээси, аял камкор эне очоктун ээси. Андай адамдар болгон жерде сүйүү бактылуу болот. Очоктун айланасында балдардын үнү чыгып бактылуу жашоо уланат.

* * *

Жакшы таанышпай туруп, үйлөнгөндөрдүн арасында бактылуу сүйүү болгонун билем. Аябай таанышып жүрүп, үйлөнгөндөрдүн арасында бактысыз жашоо болгонун да билем.

* * *

Оорулуу акын жакшы ыр жазып, эли үчүн артына аманат ырын калтырды. Ошол аманат калтырган акынды эч убакта эли унутпасын! Өзүн унутса да, ырын унутпасын!

* * *

Эски муун кетип, анын ордуна жаңы муун келгенин билдик. Бул жашоонун өлбөстүгү экенин билдик. Эски ырлардын ордуна жаңы ырлар пайда болду. Бири кетсе, экинчиси келгенин билдик.

* * *

Кудай мурун жаралганбы, же чындык мурун жаралганбы? Менимче экөө бир жаралган. Анткени кудай жаралганда эле анын жүрөгүнө чындык кошо жаралган. Жаратканым ааламга чындыкты чачып турат.

* * *

Жалгыз кой бир короо койдун санын бербейт. Бирок, бир короо кой бир койдон куралаарын унутпаш керек.

* * *

Жалгыз баатыр падышанын бүт аскеринин санын бербейт, бирок жалгыз баатыр бүт аскерди артынан ээрчите алат.

* * *

Жакшы нерсенин жарыгы эмгек деп айтсак болот.

Улуу ачылыштын жарыгы изденүү менен ойлонуу деп айтсак дагы болот.

* * *

Турмуштан түрмөгө чейинки кашка жол. Ортосунда чоң сабак, чоң кайгылуу көрүнүш көрүнүп жаткан жол.

* * *

Жашоодо жардылыкты жойсо болот, анын жанында рухий жардылыкты жоюш бир топ кыйын.

* * *

Комиссия келип, кетип калган. Турмушубуз мурункудай эле эски бойдон өзгөрүүсүз калган. Мындай көрүнүшкө өкмөт да, эл да көнүп калган. Кыскасы комиссия такыр эле жок нерсе экенин билинип калган.

* * *

Жаман уул атасынын байлыгын чачып ийип жардыланат. Кээ бири өзүнүн талантын чачып ийип жардыланат. Кээ бир эл өзүнүн рухун чачып жардыланат.

* * *

Улуу чыгарма күн менен кошо төрөлөт. Аны менен өлбөстүк кошо төрөлөт.

* * *

Өмүр бою соодада жүргөн адам «бардык байлык акчада» деп ойлонот. Булар дүйнөдө: «Рухий байлык болгон эмес, баардыгын акча чечет», – деп да ойлонот.

* * *

Өткөргөн турмушубуз өзүнчө сабак, ал эми келечегибиз – анын жыйындысы.

* * *

Жакшы үгүт жакшы саясатты жаратат. Үгүт менен саясат бирге жүруп элге жакшылыкты жаратат.

***

Эмне үчүн эл Султан Ибраимовду кайра-кайра эскерип, адамдар өзүнө жакын кылып алган. Анткени ал эл үчүн иштеп, эл үчүн жашаган адам. Ошол үчүн адамдар жакшы жетекчини өзүнө жакын жана дос кылып алган. Адамдар аны оор кезде эстеп, анын эрдигине, элесине бел байлайт.

* * *

Кээ бир обондуу ырды бир эле кайрыгы аны бийик тепкичке чыгарып таштайт. Жашоонун өлбөс элеси бир кайрыктан башталат.

* * *

Сүйүүдөн көңүлү калган адам, турмуштан көңүлү калган. Көңүлдү көтөрүш үчүн ага көп нерселер керек болот.

* * *

Бир тууган дар кысталыш кезде бири-бирине жардамга келбесе, алар тааныш бирок такыр чоочун адамдар.

* * *

Махабат эки адамдын иши, баш кошуу андан кийинки нерсе.

* * *

Жашоодо эски менен жаңы бар. Сүйүү эч убакта эскирбейт, ал дайыма жаңыга айланып турмагы бар. Ошол үчүн анын түбөлүктүүлүгү дагы бар. Бирок сүйүүнү эки адам баардык убакта жаңыртып турушу керек. Ошондо ал нагыз жана түбөлүктүү сүйүүгө айланат.

* * *

Таалайлуулардын арасында сөзсүз сүйүү болот. Антпесе анын өмүрү кантип гүлдөй алат

* * *

Сүйүүнүн сырын сүйүшкөндөр түшүнөт. Сүйүү менен жашап жаткандар бактылуу жашап жаткандар. Ал өзүнчө биз окуй элек биз билбеген ыйык поэма. Андай поэманы жаратыш үчүн бактылуу жашоо керек.

* * *

Улам жашыбыз өйдөлөгөн сайын, теңтуштарыбыз, досторубуз, суюлган сайын адам пендесине келчү жалгыздыкты сезе баштадык. Ошону менен бирге өткөн өмүрүбүздү көп ойлоно баштадык.

* * *

Улуу ачылышты бир эле адам жаратат бирок, аны менен жалпы эл сыймыктанат.

* * *

Адашам деген адамга ар кандай шылтоо -шыноо көптөгөн ийри жолдор табыла берет.

* * *

Генийлик чыгармачылыкка, соодалашуу менен бир да бай адам, жете алган эмес. Алар байлыгы менен жеткен күндө да Шекспир же Данте, Руставели болуп кеткен эмес.

* * *

Эки-үч жолу жаңылганың, кийинки жаңылбооңо сабак болот.

* * *

Учкул кыялың көңүлдөгү жакшы нерселерге жол табууга аракет кылат.

* * *

Төрт мезгил ээрчишип, биринин артынан бири кайрылып кайра келет. Бир гана өкүнүчкө салып өмүрүбүз кайда кетти?

* * *

Чыныгы чыгармачылык эч бир заманда эскирбейт.

Анын чындык, өлбөс заты ошондо.

* * *

Ар бир үй-бүлө кичинекей жазылбаган роман. Үй-бү-лөнүн мүчөсү романдын каармандары. Алар романдагы окуяны түзүп аралашып жүрүп отурат.

* * *

Көз көрөт, көз көрбөгөндү, көңүл көрөт деген такилип бар.

* * *

Бийик жана жапыз тоолор бар. Бийик тоолор, жапыз тоолордуэч убакта жапызсың деп, айткан эмес. Улуу жана, майда адамдар бар. Улуу адамдар майда адамдарды эч убакта майдасың деп да айткан эмес.

* * *

Түн узарып, күн кыскарып баратат, муну да билдим, Өмүр кыскарып, карылык жакындап келатат муну да билдим.

* * *

Ай жок жерде, түн жалгыз, кемпири жок чал жалгыз, кеңеш айтары жок жол жүрүп келе жаткан кашка жолдо жолоочу жалгыз.

* * *

Биринчи жолочу жакын жерге барып, кайтып келди, экинчи жолочу жол жарымына барып, кайтып келди, үчүнчү жолочу жол аягына чыгып өмүрүн жакшы өтөп келди.

* * *

Балага балалыгы кызык, жаштарга жаштыгы кызык, улгайган адамга баардыгы кызык.

* * *

Бир оору кыйнап келет, кандай кылам? Өмүрдүн көбү өтүп, азы калды, кандай кылам? Күз өтүп, өмүрүмө кыш келатат кандай кылам?

***

Бир койду жоготкондон беш койду жоготкон оорураак, жаңы достодон эски досту сагынган оорураак. Өмүрдө эч нерсе кылбай, бекер өткөн, жылдарды эстеген оорураак.

***

Оор күндөргө кайрат – таяныч, капага кубаныч-таяныч, астыңкы күндөргө – үмүт таяныч.

***

Кышында түн узун, күн кыска. Досуң менен коштошуп жатканда жол кыска, мезгил узак, а өмүр эмнеге кыска?

***

Улуу адамдын өзүн сыйлабасак да, улуулугун сыйлоого туура келет. Таланттуу адамдын өзүн сыйлабасак да, талантын сыйлоого туура келет.

***

Түнкү жарык күндүзгү жарыктан күчтүүрөөк. Анткени ар бир жанган жарык караңгыда даана көзгө көрүнөт. Күндүзгү айааламды жарык кылып, күн турат. Жанган жарыктар анын далдаасында калат. Ошондой эле кээ бир майда таланттар чоң таланттын далдаасында көрүнбөй калат.

***

Түнкү жолочу чыракты көрдү, ал ошол жерге барып түнөйт.

Жетим бала күндүзү үйдөн куулуп чыкты, ага күйгөн чырак жок кайда барып түнөйт?

***

Бийлик турат, бийликтин артында байлык турат, жардылык турат, анын артында жоксуздук турат.

***

Амалдуу адамдын көп амалы болот. Анын баарын ишке ашырам деп, карып кетет. Жакшы адамдын бир эле амалы болот. Көп амал ишке ашкыча бир амал тез эле ишке ашып кетет.

***

Көп адам окуган китеп, бактылуу чыгарма. Бир да адам окубаган китеп, армандуу чыгарма.

***

Акмактын бир сөзү узун роман, куудулдун бир сөзү адамды күлкүгө бологон кыска юмор.

***

Улуу кишиге салам айтып өт, көңүлүн эргүү каптасын, ажал алдындагы адамга жакшы сөз айтып өт, көңүлү дагы сенден калбасын.

***

Суу акпай калган арыкты көрдүк, балалуу болбой калган эрди-катынды көрдүк, ыр жазып жүрүп акын болбой калган адамды көрдүк.

* * *

Бир жерде жалгыз жетекчи эл үчүн иштеп жатат. Башка бир жерде эл жалгыз жетекчи үчүн иштеп жатат. Бирок турмуш билинбей эле өтүп жатат.

* * *

Чыныгы сүйүүнүн арасында кырк насыят жатат. Аны табыщмагын сүйүшкөндөр гана жандырып жатат.

* * *

Сүйүү бул эки жашты жолугууга чакырып туруп алат. Анын эң жакшы жагы ошол. Анан алар түбөлүккө ажыраша албай калат. Негизги байлык ошол.

* * *

Сүйүү жүрөктө жаралып анан турмушка аралашат. Ал жашоодо кандай ишке ашат, ал эки жаштын келечеги.

* * *

Сүйүү бул табышмактуу нерсе, анын баардык сыры ошондо жатат, Анын табышмагын эки жаш чечет жана жандырат.

* * *

Сүйүүнү үшүйт, ыйлайт, кайгырат, кубанат десе болот. Аны кайгыртып, кубанткан айланасындагы адамдар жана өздөрү жашап жаткан коом десек болот.

* * *

Бир кишинин муңдуу үнү бүт дүйнөнү солкулдатат. Демек анын жүрөгүндө бүт дүйнөнү солкулдата турган кайгы болгон.

Сүйүүдө кечиримдүү жана кечиримсиз нерселер болот. Кечиримсиз нерсени жасоо ал – чыккынчылык. Ал арманга айланат жана жүрөктү жаралайт.

* * *

Сүйүүдө бейадеп жагымсыз нерсени жасоо жаман. Ал көңүлгө кир калтырып кетпей жатканы арман.

* * *

Өзүн күчкө салып күлгөн кишиде биз билбеген бир чоң амал жашап жатат. Ал амалды сырын өзү гана түшүнөт, Анын сырын бизге такыр айтпайт.

* * *

Бир нерсесин жоготкон адам кайсалап, таппай тим болот.

Ал эми жан жолдошун жоготкон адам эмне болот? Кантип табат?

* * *

Тарых улуу сабак, ар бир адам ошол улуу сабактан үлгү алса өсүш болот. Анын баары келечегине сабак.

* * *

Адамда эки иш бар: күнүмдүк жана түбөлүктүү. Күнүмдүк нерсенин жарыгы бир күндү жаркытат, түбөлүктүү нерсенин жарыгы кылымдарды жаркытат.

* * *

Чыныгы тарбия үйдөн башталат дешет. Армандуу жери үйдөн башталбаган тескери тарбия түрмөдөн башталат дешет.

* * *

Эс алууга чыккандардын эки түрү болот: эмгектенди, эми жакшы эс алсын. Тагдырда түбөлүк эс алгандар болот. Аларга акчанын да, тамактын да, каражаттын да кереги жок. Аларды анда-мында эскерип куран окуп коюш керек. Бирок такыр унутуп салганыбыз жакшы болбойт.

* * *

Жаандан коргонуп турган кушту уясы жок деп айтпагыла! Кайыр сурап жүргөн пендени түбөлүк ушинтип калат деп да айтпагыла!

* * *

Тигил адамдын каякка баратканын сурабагыла! Анын силерге кереги жок. Бул адамдын да каяктан келатканын да сурабагыла! Анын да силерге кереги жок. Дүйнөдө силерге керектүү жана керексиз адамдар болот. Керектүү адамдар менен өзүңөр эле жолугасыңар. Кереги жок адамдар менен жолукпайсыңар. Тагдыр ошол.

* * *

Куштун доору учушта, балдардын доору балалыкта. Ар бир курактын өз доору болот.Өмүр ошонусу менен тандамал жана кызык.

* * *

Адамзаттын ар бир күнү жаңылык. Жаңылык болбосо өсүш жок. Өсүш жокто турмуш жылбай токтойт.

* * *

Наристеде жек көрүү, ач көздүк, көрө албастык жана башка жаман сезимдер жок. Ошондуктан аларда тазалыктын булагы сызылып агып турат.

* * *

Тамаша өз жолу менен кетти, чындык өз жолу менен кетти.

* * *

Турмуш чоң сабак. Түрмө да унутулгус сабак. Ал жерде уруп, согуу турмуштун башкача тарбиясы башталат. Адамар үчүн ал да сабак.

* * *

Ит үрсө, конок келатат деп айтпа! Кубаныч кичине эле жылмайса бакыт келди деп да айтпа!

* * *

Жакырчылык келгенде досторуң таштап кетээрин унутпа! Карылык келгенде кайрат-күчүңүн кетээрин да унутпа!

* * *

Күн кыска, түн узун, өмүр кыска, өлгөн жанга түбөлүктүү уйку узун.

* * *

Аз өмүрдү элге берип кетелик. Өмүрдүн кыскалыгын биле кетелик.

* * *

Нике кагаз баш кошуу жөнүндөгү келишим, а сүйүү жүрөктүн иши. Баш кошуу кубанычы да жүрүп-жүрүп отуруп сүйүүгө баш ийет.

* * *

Чыныгы жашоонун ичинде өчпөй турган махабат жатса, анда чыныгы турмуштун өлбөстүгү ошол.

* * *

Сүйүү бул – уч кыйырсыз мейкиндик аны кудай жараткан. Кудай жараткан нерсе, баардык кезде ыйык жана өлбөс кымбат болот.

* * *

Сүйгөндүн сүйгөнүнө жазган каты жүрөктүн даңазасын алып бара жаткан ыйык куш.

* * *

Жаман иштерге азгырылып жүрөгүңө булганыч нерсени киргизе көрбө! Анда сүйүү өлөт. Өлгөн сүйүүнү тирилтүү тозок.

* * *

Бардык балыкчылар көлдөн алтын балык кармайын деп келишет. Бирок эч бир балыкчы алтын балык кармаган эмес. Аны жомокто жана кыялында гана кармаган. Бирок адам кыялы менен чыныгы турмушка аттанып, алтын балык кармаганын билем.

* * *

Карыя бир кезекте тоого катып койгон алтынын эстеди. Карыя тоого бара албайт. Барган менен ала албайт. Карыянын алтыны балалык. Аны мезгил бекем жерге жашырып койгон.

* * *

Адамдын өмүрү эки нерседен турат: Өткөнү жана келечеги. Өткөн ишти оңдоого болбойт. Бирок андан сабак алып, келечекти оңдосо болот.

* * *

Жакшы нерсенин жарыгы эмгек деп айтсак болот. Улуу ачылыштын жарыгы изденүү деп айтсак болот. Элге жарыгы тийбеген жетекчини эмне деп айтсак болот?

* * *

Мезгил өтүп заман оңолсо, жакырчылыктын күнү бүтчү кези болот. Анан эл ынтымакта эмгектенип, бакытка бурулчу күн болот.

* * *

Улар улуу тоого учат, ак куу көлгө учат, жылан кургактыкка умтулат. Жашоо оор болуп заман бузулганы турат, мындай кезде жакырчылык кимге умтулат?

* * *

Бай жакырдан карызын алайын деп келиптир. Эзелки оору карыяны ээрчитип кетейин деп келиптир.

* * *

Жумуртка куш болуп учуп кетпейт, тапталбаган өнөр талант болуп учуп кетпейт.

* * *

Карыяны сыйлап салам берип келген муңайымдуу кишинин өзү жакшы, өзүнөн да, сөзү жакшы.

* * *

Сапар бараткан эки жолочу бири-бирине мээримин төгүп, пенделиктен каниет албаса, алар катар бараткан жолочу деп эсептелбейт.

* * *

Эл оңолот. Жакырчылык да жоголот. Жакырчылыктан коркпо! Эл башына аялынын тилин алган, жеп-ичээр убалдан коркпогон пенде келет дейт. Ошондон корк!

* * *

Бирөөнөн алайын дебе, берейин де, анын да сага жообу болот. Кайырчыдан алайын дебе, берейин де, анын да сага сообу болот.

* * *

Мышык мыёолойт, ит үрөт, карга каркылдайт. Паракор бирөөнүн эмгегин жалмайт, ууру уурдайт, баатыр эрдик жаратат. Демек баары өз ишин жасайт

* * *

Байыркы учкул сөздөр биздин ушул күнгө да керек, анткени алар ушул күндө да маанисин жогото элек. Демек, байыртадан бери элибиздин эне тили,сөзү унутулуп кала элек.

* * *

Бийик чоку бийиктиги менен баардык заманда бийик.

Баатырлар баардык заманда жасаган баатырдыгы менен бийик.

* * *

Бир учкул сөздү бир кой менен салыштырба, кой болгону бир байдын байлыгы, учкул сөз жалпы элдин байлыгы.

* * *

Тутам гүл туулган жериңин баардык гүлүнүн элесин бербейт, болгону анча-мынча жытын гана элестетет.

* * *

Бир үй-бүлөгө жакырчылык келсе, бүткүл элди жакырчылык басты деп айтпа! Бир үй – бүлөнүн жакырчылыгын эл оңдоп алат. Ал эми бүткүл элдин жакырчылыгын кантип оңдой алат?

* * *

Бир кишинин жок болгону бир үй – бүлөнүн кайгысы болду, Элди башкарган азаматтын жок болушу бүткүл жумурай журттун кайгысы болду. Бирок экөө тең эле кайгы болду.

* * *

Байдан жардам сурадым эле, ал мага эчтеке бербеди. Андан байлыкты эмес жардылыкты алдым. Жардыдан жардам сурадым эле, ал мага жардам берди. Андан жардамды да аны менен кошо байлыкты да алдым.

* * *

Картайганда айды карасам, ай мен сыяктуу өмүр жашы өтүп, картайып армандуу болгондой көрүндү.

* * *

Байыркы ата-бабанын ырлары ушул күндүн ырлары менен байланыштырып турган бир алтын жип бар. Ошол алтын жиптин биздин тагдырыбыз, жашообуз менен байланышып турган жери бар.

* * *

Бийик чокуга чыгып ийгиликке жеттим дегендер али жете элек экен. Атак-даңкка жетип, улуу болдум дегендер, эч нерсеге жете элек экен. Демек экөөнүн айтканы башты айланткан мактаныч кеп экен.

* * *

Бир эле тутам чөптүн өскөнү, биздин жерге жаздын келгенин айтты. Бир эле уулдун эрдик иши биздин айылга даңк жаратты.

* * *

Бир алтын шакек падышанын бүт казнасынын санына кирет, бирок ошол алтын шакекти казнадан ким бирөө уурдап кетсе, падыша байлыгымды уурдатып ийдим деп капага батат.

* * *

Карышкыр бир короо койго кол салып, бир койду жеп кетти. Бул жерде бир эле койго азап келген эмес, бүт оторго коркунуч келди деп түшүндүк.

* * *

Байдан карызга бир кой сурасам бербей койду. Ошол бир койдон байлыгым кемип калат деп корккон.

* * *

Айрылыш жолго келген жолоочу, кайсы жолго түшөөрүн

билбей, башы катты. Заматта чоң байлыкка жеткен адам бул, окуя чынбы, же калппы деп башы катты. Жети атасын билбеген бала, түпкү теги ким экенин билбей, башы катты.

* * *

Бир кой короодон жоголсо, бүт отор жоголду деп айтылбайт, болгону анын саны бирге кемиди. Бирок бир кой байдын байлыгын кемитип жатат.

* * *

Отун болгон жерде, балта бар, койлор болгон жерде, койчу бар, иш болгон жерде, ийгилик бар.

* * *

Калптын бир эле элдешкис душманы бар, ал – чындык.

* * *

Жакшынын коңшусу – ийгилик, изденүүнүн коңшусу – талант.

* * *

Бири-бирине сүйүү болгон жерде, жашоо көккө учат, бири-

бирине жек көрүү болгон жерде, жашоо төмөн кулайт. Демек сүйүү менен жек көрүүнүн ортосу асман менен жердей айырма бар экен.

* * *

Миңдеген койлору бар, байдын колунда алтын таягы бар, алтын таягы менен койлорду айдап жаймагы, санамагы бар. Койлорунан башка, алтын таягы байлык болуп айтылмагы бар.

* * *

Ар бир адам бакыт үчүн төрөлөт, жашап жүрүп бакытка жеткен адамдар кайра жаңы төрөлөт.

* * *

Күн төрөлгөндө жарык кошо төрөлгөн, адам төрөлгөндө аны менен ырыскысы кошо төрөлгөн.

* * *

Күн ар бир күндө жаңы төрөлөт, анын жаңылыгы ошол. Адам бул дүйнөгө бир төрөлүп, бир өлөт. Эки жолу төрөлгөндөр да бар. Алар өлбөс эмгеги менен жаңылык ачып төрөлөт..

* * *

Соодагер адам акчасынын артынан чуркап жүрүп, өмүрдүн кандай өткөнүн билбей калат. Бирок өмүрүнүн акырында жалаң акча үчүн чуркап жүргөнүн билип калат.

* * *

Туулган күн менен өлгөн күндүн ортосу бир күндүк эле жол, күндүн чыкканы, батканы да бир күндүк эле жол, шайтан көпөлөктүн жаралып, анын бат эле өлгөнү да, бир күндүк жол.

* * *

Акын түн ичинде көлчүктү көрдү. Анан көлчүктөгү айды көрдү. Таланты көлчүктөгү айды ыр кылып жаздырды. Адамдар ал китептен өлбөс талантты көрдү.

* * *

Жылдыздар өтө ыраак. Бирок анын сүймөнчүктүү жарык шooласы, биздин жүрөгүбүзгө өтө жап-жакын. Демек ал, ыраак эмес.

* * *

Ордун тапкан адам бар, ордун таппаган, адам бар. Ордун тапкан адам, өз жолунда бараткан жолочуга окшош. Ордун таппаган адам, өз жолун таба албай бороондо буюгуп, адашкан пендеге окшош.

* * *

Суу барбаган жерде жалгыз дарак өсүп турат. Ал айтты:

– «Карагылачы, бул жерде да жашоо уланып турат. Мени карагылачы», – дейт.

* * *

Армандуу үйдүн суусу да ачуу.

* * *

Руху жок адамды көрсөк, тамыры жок дарак ойго түшөт,. Шамал катуу болгондо дарак кулап түшөт.

* * *

Оорулуу адам баласына:

– «Карагым жалгызсың. Элиңе жөлөк, адам болуп өс, элиңе таянсаң, сен да жалгыз калбайсың», – деп акыркы керээз осуятын калтырып жатты.

* * *

Адамдын өмүрүндө эмне арман, эмне кубаныч экенин көп жыл түрмөдө жашаган адам билет. Ал билбесе өтө узак жашка барган адам билет. Ал билбесе ак чач акылман сөзсүз билет.

* * *

Байдын күтүрөгөн байлыгы кедейге керек эмес, кедейдин кедейлиги байга керек эмес. Анткени экөө эки башка шартта жашайт. Экөө эки башка адам.

* * *

Жакшыны жамандан ажыратыш керек, чоңду кичинеден бөлүш керек. Баарын бири-биринен алыстатып оорлуна коюуш керек.

* * *

Курсактын өтө ток болгонунан, ачкараак болгону жакшы. Көңүлдүн өтө шат болгонунан, олуттуу болгону жакшы.

* * *

Көп тууганың болуп жардамы тийбесе, алардын деле кереги жок. Байлыгың болуп, жыргалын көрбөй өтүп баратсаң, анча байлыктын деле кереги жок.

* * *

Ар бир пенде жаштыгын жалындуу эмгектин күчү менен сугарса, ал оңой менен картайбайт.

* * *

Сен кайсы убакта жазсаң, жаза бер. Айрыкча түнкү кезде жаз. Жазуучунун жан досу – жалгыздык..

* * *

Жылдыздарга чейинки жол, өтө алыс. Ага жол салып, барган адамдар өтө бактылуу. Анткени ал, эч бир адам басып өтпөгөн жолду багынтканы менен бактылуу.

* * *

Кээ бир адамдар бири-бирин такыр түшүнө алышпайт. Алардын бирөө жолдун башында турса, экинчиси жолдун аягында турат.

* * *

Күндүн кыскарганы, катаал кыштын келатканы. Чоң байдын сараңданып пейлинин тарышы ага жакырчылыктын келатканы.

* * *

Бирөөгө карызга бермей да бар, аны кайра сурамай да бар. Адам өтө жарды болсо, аны соопчулук үчүн албай коймогу да бар.

* * *

Элдешкис душманга берейин деген уу ачуу, катуу кайгыны уккан адамдын ыйы ачуу, жамандын оозунан чыккан сөз ачуу.

* * *

Аны талантсыз деп айтууга болбойт. Талантсыз болсо чыгармаларын жазбайт эле го. Ошол чыгармаларын кандай жаратты, аларда эмне касиет бар башкы кеп ошондо.

* * *

Кыраан бир бийиктиктен учуп өткөнүнө ыраазы болбойт. Ал катары менен көп бийиктиктен, учуп өтүш керек. Ошондо гана ал тагдырына ыраазы болот.

* * *

Үлгүлүү жүрүш-туруш кагазга жазылбаган осуят. Жакшы адамдар үлгүлүү жүрүш-турушу менен кийинки муунга осуят калтырат. Кагазга жазылбаганы менен ал дагы чыныгы осуят.

* * *

Көлчүктөгү сууга караганда, булактын суусу таза, эски жааган карга караганда, жаңы жааган кар таза, ушакчынын оюна караганда, кичинекей наристенин оюу түбөлүк таза.

* * *

Азыркы жетекчи мурунку куулуп түшкөн жетекчинин жолу менен баратса, ал бийлик эмес, так эле кагаздагы эң жаман көчүрмө.

* * *

Таланттуу мугалим болбосо, таланттуу окуучунун болушу да кыйын, маданияттуу ата-эне болбосо, маданияттуу баланын болушу да кыйын. Кыскасы, баланы тарбиялоо оор. Эмгектенбесе, баары эле кыйын.

* * *

Кагылайын туулган жердеги кашка жол – сенин атың улук. Анткени, сенде менин ата-бабамдын изи калган. Ошону эстеп кайра-кайра каранам. Менин балалыгымдын изи, да сенде калган. Баарыбыздын изибиз сенде калган.

* * *

Кагылайын кашка жол! Сени басып менин ата-бабам өткөн. Тилиң болсо, алардын баянын мага айтып берээр элең, айтып бере албайсың. Ошонуң арман, сенин айтып бере албастыгыңы мен билем, бул да арман.

* * *

Адамдарга улуулук жакшылык жасоо жолу менен келсин. Баардык бакыт жакшылык жолу менен келсин.

* * *

Улуу нерсе жерде калып унутулбайт. Анткени ал өлбөс мүрөктүн суусунун даамын таткан. Ошол үчүн унутулбайт.

* * *

Унутулуучу жана унутулбоочу иштер болот. Жакшы ыйык иш эч убакта унутулбайт. Кээ бир окуяларды унутпайын десең да унутулуп жок болот.

* * *

Жаштыктын абийирдүү болгону урмат, карынын сыйлуу болгону андан бетер урмат.

* * *

Жаш кезимде карылык өтө алыс ыраак тарапта болгондой көрүнгөн. Ал а бу дегиче эле кирип келди. Таңдандым, ал жакын эле жерде турганын эмнеге билбедим?

* * *

Кагылайын касиеттүү туулган жерим! Сен мага кайрат берип акын кылдың. Мен сен жөнүндө ыр жазайын, сен ата-бабамдын тарыхын айтып берсең боло!

* * *

Жылкычы чымчыктын үнүн уктум. Буттарына жаз байланып келаткан окшойт. Бизди кубандырып жаз майрамын алып келген окшойт.

* * *

Төбөсү ачык көк улук, төшү түктүү жер улук, ортосунда жашоосун өткөрүп турган, адам пенде улук, баарына жылуулук жана жашоо берип жаткан күн улук!

* * *

Жаз эмнеге кечикти? Эмнеге жылкычы чымчык бизге келбей кечикти? Эмнеге кары адам тоону карап телмирет? Эмнеге баары эле кечикти?

* * *

Мектеп – гүлзар, ата-эне мугалим – багбан, ал эми бала

– өсүп келаткан гүлзардагы касиеттүү гүл – ал өлкөнүн келечеги.

* * *

Алыстагы жылдыздарды жерден көрөбүз. Дыйкандын түшүмүн күзүндө көрөбүз. Чыныгы таланттын бар, же жок экенин жазгандарынан көрөбүз. Өзүбүздүн жүзүбүздү элге сиңирген эмгегибизден көрөбүз.

* * *

Такыр байлык болбогон элде, жардылык бар. Жарды жашаган элде уурулук, бири-бирин алдоо жана башка жаман көрүнүштөр бар.

* * *

Үч киши чогулуп алып сүйлөшүп жаттык. Бирок үчөөбүздүн мамилебиз келише алган жок. Ошондон кийин үчөөбүз үч башка жолду тандаган адамдар экенибизди түшүндүк.

* * *

Адам бакытты да, кайгыны да өзү жаратат. Демек, адам өз тагдырын өзү жаратат.

* * *

Таланттын табышмактуу сыры анын ички кереметинде жатат.

* * *

Ата-бабанын тарыхы улам алыстаган сайын алардын жашоосу бизге мунарык жана күүгүм тарта берет.

* * *

Манас ыры элибиздин генийлигинен жаралган. Аны жараткан эл бактылуу деп, башка элдин адамдары шыпшына кубанышат.

* * *

Жаштык өлүмдөн да, коркунучтан да, баарынан корккон эмес. Ошол үчүн ал кайраттуу, ошол үчүн ал – жаштык.

* * *

Карылык болгон жерде сый болсун, жаштык болгон жерде эмгек болсун, карылык жана жаштык болгон жерде бакыт баары болсун.

* * *

Өлгөн адамдан жалгыз туяк калды.

Түнкү толкундан көл жээгинде из калды.

Күн сапарга кетип, жер үстүндө түн калды.

* * *

Бай жалгыз козусу жоголгондо, «Байлыгымдын чети оюлду»-дейт. Жарды жалгыз эчкилүү болгондо, «Байыдым»– дейт, бака кенедей сазы кургап калса, «Бүт дүйнө кургап калды»–дейт.

* * *

Жакшы, жаманга тең келбейт, сынык бүтүнгө тең келбейт, бар, жокко тең келбейт.

* * *

Көл жээгине келдим. Көл да тынч. Түндө көлдөн тынчтыкты таптым. Көл үстүнөн айды анын шооласын да кошо таптым.

* * *

Акылман да, акмактар да чогуу жашайт. Акмактар акылмандан көп нерсени алса болот. Ал эми акылман акмактан эмнени алса болот?

* * *

Сенин жүрөгүндү кайгы каптаса, асмандагы ай да, кайгылуудай сезилет. Жеке эле ай эмес, мобереги айлуу түн да, убайымдуу сезилет.

* * *

Кыргыздын көчмөн турмушунда Жараткан улуу орунду ээлеген. Жараткан алардын жан дүйнөсүнүн ыры эле. Жараткан -бийиктик Теңир эле. Журтубузду ошол байыртан бери кемитпей сактап келген эле.

* * *

Чындыктын да өз жолу бар. Калптын да өз оорду бар. Акыйкаттын да, өз турагы бар. Мен анын кайсынысын тандайм. Демек, менин да өз жолум бар.

* * *

Улуу бейпилдик адамдын ыйык досу. Адамдар улуу бейпилдикти сактап келген.Пейпилдик адамдарды сактаган.

* * *

Улуу рухубуздан ажырабасак экен. Ажырасак биз менен рухтун ортосунда аралык алыс болуп, анда төбөсү ачык көктү, төшү түктүү жер энени да, а түгүл өзүбүздүн ким экенибизди да, көрө албай калабыз.

* * *

Жалгыздын берген жардамын эсимен чыгарбадым, жалгыз досумун акыркы осуятын эстен чыгарбадым, жалгыз жашап жаткан карынын армандуу ырын ойдон чыгарбадым.

* * *

Эненин сөзүн укпаган кыз жаман, жалгыз жолоочуга боройлоп соккон борошо жаман, өзүн өлүмгө кыямын деген адамга бул жашоонун баары жаман.

* * *

Байтак кара жолдун өзү жалгыз, анда кетип бараткан жолочу жалгыз. Асманда тийип турган күн жалгыз, Бобереги айланада турган күздүн өзү жалгыз.

* * *

Жалкоо адамга түн да узак, күндүн өтмөгү да узак, өмүрдүн өтмөгү андан бетер узак.

* * *

Акылмандын ар бир сөзү улуу жашоонун өлбөстүгүн даңазалайт. Өлбөстүк кылымдын ырын даңазалайт.

* * *

Тынымсыз эмгек менен өткөн өмүр бир сонун килемди токуп жаткан сыяктанат. Килем жашоонун өлбөс ыры сыяктанат.

* * *

Адамдарга керектүү Улуу ачылыш жаралган күнү, жер бетинде адам пендеси бар экен деп кудай сүйүнгөн.

* * *

Накта токтоолук сабырдуулуктан башталат. Ошол үчүн кээ бир адамдарды сабырдуу сапатка жеткириш кыйын болуп жатпайбы.

* * *

Комузумдун эмне үчүн үч кылы бар, бир кылы төбөсү ачык Жараткан. Бир кылы өзү жашаган очогу Ала-Тоосу– төшү түктүү жер экен. Бир кылы комузчу өзү, кыргыз журту үчүн үч кыл –үч жолоочу.

* * *

Көңүлү көктү карап эргигендик Манас эпосун жаратканга Кудайымдын өзү да, жардам берген өңдөнөт.

* * *

Жараткан Көкө Теңирди карап турсам мендеги сыр туюму көөлгүп, бийиктикке сиңип, кайра чыгып жатты. Аяктан кандай ойлорду, кандай сырларды ошол жактан таап, келип жаттым экен.

* * *

Манас ыры булуттуу Ала-Тоодо жана муңдуу чөптүн үстү, жер эненин ортосунда, адам оюу, анын ченемсиз акылы, адамдын генийлиги касиеттүү Манас ырын, кыргыз эли жараткан.

* * *

Кыргыздар төбөсү ачык көктүн астында, төшү түктүү жердин үстүндө, көптөгөн эпосторду жаратты. Алар бул элдин акылмандуулугу, өлбөстүгү жана түбөлүктүүлүк даңазасы жана аныктамасы.

* * *

Береги кан жолдон өзүнчө бир тарыхты көргөм, кан жолду карап, атчан өткөн ата-бабамын элесин көргөм. Алар жөнүндө жүрөгүмөн ыр жаралганын көргөм.

* * *

Бакыт да, таалай да, эмгек да түбөлүктүү жана түбөлүк-түүлүктүн аягы түбөлүктүүлүк.

* * *

Жаштык күндөгү жагымдуу учурду эскерүү бир чоң таалай өмүрдө жакшы мезгилдин өткөнү чоң майрам

* * *

Өткөн күндөрүбүз окуп бүткөн аңгеме, келээр күндөрүбүз окуйлу деген чыгарма.. Андагы катышкан каарман биз тааныган айланабыздагы эл.

* * *

Адамдын кайгылуу өткөн күндөрү трагедиялуу чыгарма. Ал

трагедиялуу чыгарманы окубай эле койгон жакшы. Анда өткөөдөгү кайгы муң эске түшөт.

* * *

Адамдардын мүнөзү бири-бирине окшош болушу мүмкүн. Ал эми таланттар бири-бирине куюп койгондой окшош болбойт. Окшош болсо бири-бирине туурап жазган чыгарма болот.

* * *

Согуш болгон жерде кузгун куркулдап, карга каркылдап турду. Аны көрүп жарадар адамдардын үрөйү учуп турду.

* * *

Кээ бир үй-бүлөдө атасы да аракеч, энеси да аракеч, балдары да аракеч. Ал үйдө аракечтердин армандуу үнү чыгып, таза адамдар табылбай турду.

* * *

Бир кедейдин жардылык азабы, миң кедейдин муңу.

* * *

Турмуш ачуу да, таттуу да. Ошонусу менен жашоо бизге ынанымдуу жана кызыктуу.

* * *

Оң колум айтты:

– Карыдыкпы карыя?

Сол колум айтты:

– Кайрат качты, калчылдап калдык.

Ага буттарым жооп берди:

– Бир кезекте жаш элек, солкулдап турган дене элек, калчылдап баса албай калдык.

Мен айттым:

– Ооба ынактарым бир кезекте жаш элек, эми баарыбыз карыдык ,-деп каңырыгым түтөдү.

* * *

Кайгынын атасы да, энеси да жок. Эгер ата-энеси болсо:

– Кой уулум бирөөгө барып, аны капалантпа демек.

* * *

Акыл, үмүт, кайрат үчөөнүн жолу бир. Бир жерден чыгып, бир тарапка кетип баратат.

* * *

Өсө турган эл: «Ким элек, ким болдук?» – деп, падышасы да, ар бир жөнөкөй адамы да ушул суроого жооп берип жүрүп отурат.

* * *

«Мен учкул сөз жазып жатам. Ачылыш жасаган жокмун, болгону элден алып, кайра элге таратып жатам»-деп улуу ойчул айткан. . Мен деле адамдарга ушул сөздү айтам..

* * *

Ата-бабамын атчан өткөн тарыхын кармайын дейм, кармай албай жатам. Байыркы бабалардын тарыхынын баяны

каякка сиңип кеткенин билбей жана таппай адашып жатам.

* * *

Байыркы бабалардын ташка тарткан сүрөтүндө адамдын башы Жаратканга тийип турса, эки буту түбү түктүү жерди басып турат. Бул элин коргогон улуу баатырдын элеси.

* * *

Жаратკандын улуулугу анын кол жеткис бийиктигинде турат. Таланттуу адамдын бийиктиги анын да кол жеткис эмгегинде турат. Демек, Жаратканым да, талант да кол жеткис бийиктикте турат. Муну биз Ч. Айтматовдун, С. Каралаевдин, С. Орозбаковдун жана башка Манасчылардын чыгармачылыгына карата айтсак туура болгон турат.

* * *

Кудай барбы, же жокпу, деп кабатыр болбо! Кудай бар ал сенин жүрөгүнө жакшылыкты, ток пейилдикти, баарын чачып турат. Демек, ал бар. Кайсы жерде кубаныч бакыт болсо, ошол жерде кудай болот. Кудай болгон жерде бардык иш оңунда болот. Анткени анын кудурети улуу.

* * *

«Руху жок адам өзүнөн-өзү эле майдаланып жатат» – деп осуят китептерде жазылган. «Майда бараттык – жан дүйнөнүн жардылыгына алып келет» – деп да жазылган.

* * *

Көрүстөндөгүлөр: – «Көр казалы», – дешет.

Адамдар:

– «Сөөктү жерге коёлу», – дешет.

Жакындары: – «Маркум менен акыркы жолу коштошолу», – деп кайгырып жаштарын төгүшөт.

*

* *

«Эң эле негизги нерсе – экөөбүздүн жашообуз. Андан кийинки нерсе ошол жашоону турмушка ашырганыбыз»-дейт баш кошкондор.

* * *

Унутулган ыр өткөн кубанычты эске салат. Өткөн кубаыч кайта келбей калган күндөрдү эске салат.

* * *

Өткөн күндөрүбүз канчалык кубанычтуу болсо, өмүрүбүздөн ошончолук жакшы өчпөс элес калган.

* * *

Эч нерсени бүткөрбөй өтүп бараткан адам – өкүнүчтүү адам. Түбөлүк жакырчылыкты көрүп келген адам – жокчулукту оозанган адам. Бир адамга жарыгы тийбей кеткен адам – жок адам.

* * *

Өлкөнү бийлеп турган эл башчы элине трагедиялуу тагдырды жаратса, анын өмүрү да трагедиялуу тагдырга кабылат.

* * *

Жолдун аягына чыгып, кубанып кеткен адам – таалайлуу.

Эмгеги тирүүсүндө атак-даңкка жеткен адам – таалайлуу.

Баласынын ийгилигин көрүп өткөн адам – таалайлуу.

* * *

Эмгекчил адамда бир эле сыр бар, муну да билем. Жалкоо адамда дагы бир сыр бар аны да билем. Ошол бир эле сырда ар түркүн ойлор жашынып жатканын да билем.

* * *

Элге кызмат кылган таалайлуу өмүрдөн бир сонун ачылыштар башбакты. Кылымга үлгү боло турган окуялар башбакты.

* * *

Сыртта шамал болуп турат. Адамдар терезеден сыртты карап турат. Алардын жан дүйнөсүндө, сырттагы шамал уңулдап согуп турат.

* * *

Көптөн бери жөлөгү жок келатам, Кимдир бирөө жөлөк болобу деп келатам. Ал жөлөк мага жардам берип, жазган ырымды китеп кылып чыгартабы деп келатам.

* * *

Өмүр бою ыр жазып, бир да китебин чыгара албай кеткен акын бар. Ал бул жарык дүйнөдө бир нерсени жаратып, анысын такыр таба албай кеткен адам.

* * *

Эл эгеси биримдүүлүк, биримдүүлүк улуу акылмандыктан башаты.

* * *

Жер үстүнө адам жаралгандан кийин, кайгы жана бакыт жаралды. Жер үстүндө кайгыны жараткан , адамдарга каргыш

Бакыт жаралса, жер үстүндө бейиш өкүм сүрөт. Ошондой болсун.

* * *

Табият коoздук менен сулуулукту жаратат. Демек адам улуулук менен сулуулукту өзү курчап турган жаратылыштан көрүп анан жаратат.

* * *

Ай менен күн түбөлүктүү. Ошол үчүн алар ааламда жашап келатат. Жакшылык менен сүйүү түбөлүктүү. Ошол үчүн алар дагы адамдар менен кошо жашап келатат.

* * *

Адамдар айтат: «Ырыс оошот», – деп ырыс оошсо, таза сүйүү жүрөктөн жүрөккө оошот. Ошентип адамдар жараткан бакыт баарына тең орток.

* * *

Жакшы нерсеге адам эгедер. Адам жакшылыкка умтулуп кубанычка эгедер.

* * *

Жараткандын ысымы улуу, аны өзү айтып турат. Улуулук
бийиктиктен даңазаланат. Бийиктик таза жана рахаттуу нерсе.

* * *

Турмуш өзү элек. Жакканын өткөрөт. Жакпаганын өткөрбөйт. Жакканы жашап, жакпаганы унутулуп жок болот.

* * *

Жокчулуктун артынан барчылык келаткансыйт. Катаал кыштын артынан жаадырап жаз эшик каккансыйт.

* * *

Жакшы чыгарма кубанычтуу күндө жаралып, алар түбөлүктүү адамдардын кенчине айланып, алар менен кошо жашап жатат.

* * *

Күн да тынымсыз айланып турат. Жер да тынымсыз айланып турат. Адамдар да кыймылдап турат. Кыймыл жашоонун өчпөс элеси.

* * *

Көз алыстагы жылдыздардын шооласын даана көрөт, а эмне үчүн биз жаныбыздагы адамдардын шооласын даана көрө албайбыз?

* * *

Оор күндөн кубанычтуу күн артык, жеңилүүгө караганда жеңиш артык, бирөөнөн экөө артык.

* * *

Акылмандан сурап калдык:

– Даанышмандык кайдан башталат?

– Сүйлөгөн сөзүнөн, берген кеңешиңен, дүйнөгө болгон көз карашыңан, асыл ойдун ишке ашышынан.

* * *

Кечөөгүңкү күн бүгүн кайталанбайт, ошол үчүн өткөн өмүр кайталанбайт, өткөн кубаныч эсте калат, бирок кайталанбайт.

* * *

Эки жаш баш кошсо, алар түбөлүк ажырашкыс адамдар болгонго тете. Эми ошол эки жолочуну акыл аралашкан сүйүү башкарсын. Ылайым эле ошонжой болсун.

* * *

Эстен кетпей калган сүйүү бул армандуу сүйүү, ал түбөлүк эстен кетпей көңүлдө сакталып калган сүйүү.

* * *

Күндөр жагымдуу болсо, ошончолук узак, канчалык кайгылуу болсо, ошончолук кыска.

* * *

Тез өчүп унутулган сүйүү, сүйүү эмес, ал жөн эле бир элес. Ал түбөлүккө сакталбай унутулуучу элес.

* * *

Эски мектеп улгайган адамдардын эсинде калган. Анткени алар бала чагында ошол мектептен окуп калган .

* * *

Даанышмандан сурап калдым:

– Акылмандыктын чеги болобу?

–Жок, чеги болсо, акылмандыктын элеси эчак эле бүтүп калмак.

* * *

Шамал кайдан келсе, кубаныч ошол жактан келген. Махабат кайдан келсе, сүйүү да ошол жактан келген.

* * *

Эгин оруп жаткан адамга кайрылдым:

–Адамым эмне кылып жатасың?

– Жашоо менен күрөшүп жатам.

Ийин казып жаткан момолойго кайрылдым:

– Момолойум эмне кылып жатасың?

– Жашоо үчүн күрөшүп жатам..
Демек адамдар да жаныбарлар да жошоо үчүн күрөшүп жатат антпесе өмүр токтоп калган жатат.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.